نەوزاد مەجید:
زیاتر حەزم لە دەرهێنانە.. زۆر دەقیشم ڕەت کردووەتەوە کە بە دڵم نەبوون.

هەڤپەیڤین: ئازاد عەبدولواحید

(٣ - ٤)

* نەوزاد مەجید کەریم، کە لە ناوەندی هونەریدا بە نەوزاد مەجید ناسراوە و ناوی ڕۆیشتووە، هونەرمەندێکی پڕ بەخششی ساڵانێکی دوورودرێژی بواری شانۆ و دراما و سینەمایە، ناوەکەی بە هەموو ئەوانە ئاشنایە کە هەواداری هونەرن و حەزیان لە بەدواداچوون و بینینی ئەم جۆرە هونەرانەیە. ئەو هونەرمەندە کەسێکی فرەبەهرەیە، لە زۆر بواردا بەهرەکەی خۆی تاقی کردووەتەوە، لەوانە: دەرهێنانی دراما و شانۆ، یاریدەدەری دەرهێنەر، نواندن، سیناریست، دیکۆرساز، ڕووناکی، سکرێپت، وێنەگری سینەمایی و تەلەڤزیۆنی، بەڕێوەبەری هونەری، بەڕێوەبەری بەرهەم، هونەری فۆتۆگراف و زۆر کاری هونەری دی، کە لە هەموو ئەو بوارە هونەری و کارگێڕیانەدا زۆر بە بێدەنگی و دوور لە ژاوەژاو کاری خۆی کردووە و بەرهەمی جوانی هەبووە، بەو کارانەشی جێ پەنجەی بەسەر هونەری کوردییەوە دیارە.

* ئەم هونەرمەندە، ساڵی ١٩٤١ لە گەڕەکی سەرشەقام لە دایک بووە، تا تەمەنی بووەتە ٤ — ٥ ساڵ لە سەرشەقام لە ماڵی خۆیان و ماڵی باپیری ساڵح لەرزانە ژیاوە، دواتر ماڵیان بۆ گەڕەکی قەزازەکان گوستراوەتەوە، کە تەمەنی گەییوەتە (٧) ساڵ، هەر لەو گەڕەکە، چووەتە بەر خوێندن و لە قوتابخانەی (گویژە) وەرگیراوە، تا پۆلی چواری سەرەتایی لەوێ خوێندوویەتی. لە قوتابخانەدا، هەر لە سەرەتاوە تا دەرچووە، مامۆستاکانی خۆی خۆش ویستووە، ئەوانیش

ئەویان خۆش ویستووە، وەک خۆی دەڵێ دوو لەو مامۆستایانە لە یادەوەری ئەودا بە زیندوویی ماون، یەکیان م. هاشم ئەحمەد کە مامۆستای زمانی عەرەبی بووە، ئەوی دیکەیان م. مستەفا بەرزنجی بووە کە مامۆستای وانەی هونەر بووە، قەتیش غەفووری مەلا عەلی، بەڕێوەبەری قوتابخانەکەیان لەبیر ناکات. کە لە پۆلی پێنجی سەرەتایی دەرچووە، بۆ قوتابخانەی مەڵکەندی لە گەڕەکی گاوران گوێزراوەتەوە، لەوێ م. ڕەشید کەریم بەڕێوەبەریان بووە، م. ساڵح قەزازیش مامۆستای زمانی ئینگلیزییان بووە، لەبەر زیرەکییەکەی لە زمانی ئینگلیزی، زۆر خۆشی ویستووە.

* لە تەمەنی ١٢ – ١٣ ساڵیدا لەگەڵ هونەرمەند سەلاح فەرەج (سەلاح باڵا بەرز) کە ماڵیان لە گەڕەکی قەزازەکان بووە، بەو هونەرمەندە ئاشنا دەبێ، وەک ئارەزوویەک ڕیکلامی فیلمی سینەماکانیان کۆکردووەتەوە کە لەو ڕۆژگارەدا ئەوە باو بووە. هەر ئەو سەردەمە بۆ هەر فیلمێک بە عەرەبانەی دوو ئەسپی (پەیتوون)، بە دەهۆڵ و زوڕناوە، بەناو شاری سلێمانیدا گەڕاون و ڕیکلامیان بۆ فیلمەکانیان بڵاوکردووەتەوە، یان کە لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا ڕیکلامی فیلمەکان بڵاو دەکرانەوە، زۆر کەس هەبوون وەک یادگاری ئەو ڕیکلامانەیان لەلای خۆیان کۆ کردووەتەوە.

* بێجگە لە سینەما، ناو بەناو کە شانۆگەری پێشکەش کراوە، سەردانی کردووە، لەوانە چووەتە شانۆگەری (عوتەیل) کە لە ناو هۆڵی پەروەردەی سلێمانی نمایش کراوە، بەڵام لەبەر ئەوەی چەند کورسییەکی کەم لای تەختەی شانۆکەوە هەبووە، بۆیە کاتێ بینیویەتی خەڵکەکە بە پێوە وەستاون، لەبەر قەرەباڵغی، بە زەحمەت شانۆگەرییەکەو ئەکتەرەکانی بینیوە، دواتر ئەوە کاردانەوەی نەرێنی لەلای دروست کردووە، بۆیە کاتێ لە سانەوی

ئازاد عەبدولواحید- نەوزاد مەجید

سلێمانی و قوتابخانەکانی دی چەند شانۆگەرییەک نمایش کراون، ئەو بۆ بینینیان نەچووە، لەبەر ئەوەی لە شانۆگەرییەکەی ناو پەروەردە (کە ئێستا کاسەمۆڵە) هیچی وای نەدیوە. ئەوکاتە کە کۆتایی پەنجاکانە، هەر کارێکی هونەری بکرایە، بینەری زۆری هەبووە و خەڵکی بە پەرۆشەوە بۆی دەچوون.

* هەر لەو ساڵانەدا لە ڕادیۆی کرماشان، سەعات (٥)ی ئێوارە تەمسیلی کوردی هەبووە و هەموو چایخانەکانی شار ڕادیۆکەیان کردووەتەوە و خەڵکی شارەکەی لێ کۆبووەتەوە و هیچ جێگەیەک نەماوە، بۆیە خەڵکەکە ناچار لە دەرەوەی چایخانەکە گوێیان لێ گرتووە، ئەوانە هەمووی هاندەر بوون بۆ ئەوەی زیاتر حەز لە هونەر بکات، تا ئەو ڕۆژەی لە پۆلی سێی ناوەندی، لەوانەی وێنەکێشاندا م. ئازاد شەوقی پێی وتوون وێنە بکێشن، بەڵام ئەو لەچاوی ڕەحلەکەی کتێبی (دەرهێنانی سینەمایی- الاخراج السینمائي) بە سڵ کردنەوە و شڵەژانەوە خوێندووەتەوە، مامۆستاش کە هەستی کردووە وێنە ناکێشێ و خەریکی شتێکی ترە، هاتووەتە سەری و کتێبەکەی دەرهێناوە، زۆر لەسەرخۆ پێی وتووە ئەمەش هەر هونەرە، بۆ ناچی بۆ پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدا بخوێنی؟ بەڵێنیشی پێ داوە لە سێی ناوەندی دەرچێ یارمەتی بدات، ئیدی ئەو

قسەیەی م. ئازاد شەوقی وەرچەرخانێکی لە ژیانیدا دروست کردووە تا زیاتر حەز لە هونەری نواندن و سینەما بکات، هەر بە هاوکاری ئەو هونەرمەندە پێشکەشی پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدای کردووە و لە پاش چاوپێکەوتن، دوای دوو ڕۆژ ناوی دەرچووە و لەوێش ڕێکەوتی هونەرمەند (تەها خەلیل)ی کردووە.

* هونەرمەند نەوزاد مەجید ئەزموونی پتر لە (٦٠) ساڵی لە کایەی هونەردا هەیە، لە سەرەتای ساڵی خوێندنی ١٩٦٠ – ١٩٦١، تا ساڵی ١٩٦٤-١٩٦٥ پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی بەغدا، بەشی شانۆی تەواو کردووە، لەسەر دەستی مامۆستایانی پەیمانگە و هونەرمەندە پێشەنگەکان، بەشێوەیەکی ئەکادیمیانە شانۆی خوێندووە و زۆر زانیاری زانستی و بە کەڵکی بە دەست هێناوە، هەروەها بەشێوەیەکی پراکتیکی لەسەر هونەری شانۆ کاری کردووە، لەبەر ئەوەی خۆی لە قۆناغی سەرەتایی و ناوەندییەوە حەزی بە هونەر کردووە، بۆیە هەموو ساڵەکانی خوێندنی پەیمانگەی بە سەرکەوتوویی بڕیوە. لە پەیمانگە زۆربەی لقەکانی هونەری شانۆی لە نواندن، دیکۆر، ڕووناکی سەرکەوتووانە تاقی کردووەتەوە، تەنانەت لەو ساڵانەی ئەو لە پەیمانگەی هونەرە جوانەکان خوێندوویەتی، هیچ کارێکی هونەریی نەبووە کە ڕووناکی بۆ دانەنابێ.

* لەبەر شارەزایی و جیددی بوونی لەو کارانەی لە زۆربەی بوارە هونەرییەکاندا پێیان سپاردووە، گەلێک ئیشی دەرەوەی پەیمانگەشیان پێ سپاردووە ڕاپەڕێنێ، لەوانە دروستکردنی شانۆی سانەوی (حەریری) لە ناوچەی ئەعزەمییەی بەغدا، هەروەها دروستکردنی شانۆی ئامادەیی (قورەیشی) لە کازمییە، تەنانەت شانۆی پۆلەکەشیان، ئەو دیکۆر و ڕووناکی و پەردەی بۆ داناوە، بەهۆی ئەو کار و چالاکییانەیەوە، ساڵی ١٩٦٤- ١٩٦٥، کە ساڵی دەرچوونیەتی لە پەیمانگە، تێزی دەرچوونەکەی لە کۆتایی ساڵی خوێندن، کە دەبوو بەرهەمێک پێشکەش بکا، ئەویان لەو ئەرکە بەخشیوە و نمرەیەکی باشی دەرچوونیان داوەتێ. کە پەیمانگەی تەواو کردووە، گەڕاوەتەوە شاری سلێمانی و دوای چەند مانگێک لە پەروەردەی هەولێر وەک مامۆستا، فەرمانی دامەزراندنەکەی بۆ دەردەکەن و دەست بەکاربوونی بۆ دەنووسرێ.

* سەرەتای گەشتی وەزیفەی، لە پەروەردەی هەولێر دەست پێ دەکات و فەرمانی دامەزراندنی لە ١٣/١١/١٩٦٥ بۆ دەردەچێ، کە لە باتاس دەبێتە مامۆستا، لەو ڕۆژەوە لە قوتابخانەی (باتاس)ی سەرەتایی دەست بە وانە گوتنەوە دەکات، بەڵام لە شارۆچکەی هەریر ژیاوە و ژوورێکی لە ماڵی (مەلا غەفار)، کە پیاوێکی ناسراوی دەڤەرەکە بووە گرتووە، بۆیە هەموو ڕۆژێک لە هەریرەوە بەپێ دەچێتە باتاس و ماوەی (٣) ساڵ لەوێ دەمێنێتەوە. هەر لە سەرەتای چوونی بۆ ئەو شارۆچکەیە، لە پۆلەکاندا، یان لە کۆبوونەوەی باوکاندا، یان لە بۆنەکاندا بە گوێرەی توانایی خۆی، بۆ پێشکەشکردنی کاری هونەری، هاوکاریی قوتابییەکانی کردووە و بۆ برەودان بە خۆشەویستی هونەر لەو شارەدا هانی داون.

* ساڵی ١٩٦٨ گەڕاوەتەوە شاری سلێمانی و لە قوتابخانەی نارنجەلەی سەر بە شارۆچکەی بیارە دەست بەکار دەبێ، دوای کەمتر لە ساڵێک، بەهۆی پشووی نیوەی ساڵەوە، کاتێ دەگەڕێتەوە سلێمانی، لە یانەی فەرمانبەرانی سلێمانی پێوەندی پێوە دەکرێ و داوای لێ دەکەن ڕووناکی بۆ ئەو تابلۆیانە دابنێ کە لەسەر دیوارەکانی هۆڵەکەدا بە دەرپەڕیوی (بارز) دروست کرابوون، تابلۆکانیش بریتی بوون لە چەند وێنەیەکی گەورەی چوارینەکانی خەیام کە لەسەر تەختەی مەعاکس، بە شێوەیەکی سەرنجڕاکێش دروست کرابوون،

ئەمانە پارچە پارچە لەسەر دیواری هۆڵەکەدا بە شێوەیەکی جوان، بە بەرزی و نزمی دانراون، لە دەرەوەی هۆڵەکەش، لەناو ئەو حەوزی ئاوەی کە لە باخی یانەکەدا هەبووە، پەیکەری شاخ و ئەشکەوتێک دروست کراوە، دەڵێن دەستکردی هونەرمەند ئەنوەر تووفی بووە، داوایان لێ کردووە ڕووناکییەکی هونەری بۆ ئەو حەوزی ئاو و شاخ و ئەشکەوتە دابنێ، وێڕای ئەوەی ئەو ڕۆژگارە، کەرستەی پێویست لەبەر دەستدا نەبووە، یان زۆر کەم بووە، بەڵام بڕیار دەدا ئەو کارە جێبەجێ بکات، هەرچەندە دانانی ڕووناکی لە ناو ئاوی ئەشکەوتەکەدا کە پێیدا هاتووەتە خوارێ، کارێکی زەحمەت بووە، بەڵام ئەو هونەرمەندە بەهرەدار و دەستڕەنگینە دوای عەزیەت و ماندووبوونێکی زۆر ئیشەکانی تەواو کردووە، کە ڕووناکییەکەی داناوە و بەدڵی هەمووان بووە، لەوەوە یەکسەر بۆ قوتابخانەی (بادینان)ی سەرەتایی کوڕان لە سلێمانی دەیگوێزنەوە.

* ساڵی ١٩٦٩ کۆمەڵێک هونەرمەندی سلێمانی کە بە نیاز بوون تیپێکی هونەری دابمەزرێنن، پێوەندی پێوە دەکەن، بۆ ئەوەی لە دامەزرانەکەیدا لەگەڵیان بەشدار بێ، هونەرمەندەکان ئەمانە بوون: نووری وەشتی، تەها خەلیل، ڕەئووف یەحیا، ئەمینی میرزا کەریم، مەحموود زێوەر، جیهان عومەر، محەمەدسدیق مەحموود محامی، پێکەوە مۆڵەتی ئەو تیپە وەردەگرن، دوای ئەوەی داواکاری وەرگرتنی مۆڵەتی تیپەکە دەدەنە لایەنی پێوەندیدار کە موتەسەڕیفیەتی سلێمانی بووە، ڕەزامەندی تیپەکە وەردەگرن کە ناویان ناوە (کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی)، مۆڵەتەکە لە ڕۆژی ١٩٦٩/١٢/٣١ وەردەگیرێ، لەو ڕۆژەوە ئەم هونەرمەندە دەست بە کار و چالاکییەکانی خۆی دەکات، یەکەم کاری بەناوی (کێچ)، وەک دەقێکی کوردی لە نووسینی حەمەسدیق مەحموود محامی بووە، ئەمیش وەک دەرهێنەر و ڕاییکردنی ڕووناکی کاری تێدا کردووە، ئەم شانۆگەرییە لە هۆڵی سانەوی سلێمانی و لە هەولێر پێشکەش کراوە، دواتر وەک درامایەک لە تەلەڤزیۆنی بەغدا تۆمار کراوە، ماوەی (٢٠) ڕۆژ لە سلێمانی بینەرێکی زۆر سەردانیان کردووە و بینیویانە.

* لەگەڵ زۆربەی هەرە زۆری هونەرمەندە گەورەکانی بواری شانۆ و دراما و سینەما کاری کردووە، لە (٤٧) بەرهەمی جۆراوجۆری هونەریدا بەشدار بووە، بەشێک لەو کارانەی شانۆ و فیلمی سینەمایی و درامای تەلەڤزیۆنی بوون، بەشی زۆری بەرهەمەکانی دەقی خۆماڵین، بەشەکەی دیکەشیان وەرگێڕان و ئامادەکردن و بە کوردی کردنی دەقی بێگانە بوون، زۆربەی بەرهەمەکانیشی بۆ کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی و کۆمەڵەی هونەرە جوانەکان بوون.

* کارەکانی دیکەی بۆ تەلەڤزیۆنەکان بوون وەک تەلەڤزیۆنەکانی: بەغدا، کەرکووک، کوردستان، گەلی کوردستان، خاک، دەزگای ڕاگەیاندنی شۆڕش لە شاخ، ئینستووتی کورد لە فەڕەنسا، ڕادیۆی کوردی بەغدا، وەزارەتی ڕۆشنبیری، بزاڤی ڕۆشنبیرانی سلێمانی، کۆمپانیای بابیلۆن، کۆمپانیای جوان، کۆمپانیای کوردستان، یەکێتیی لاوان، تا ئێستاش لە کار و چالاکییەکانی کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی، شان بە شانی ئەندامەکانی و دەستەی بەڕێوەبەر، بەردەوام خەریکی کار و چالاکییە، کارەکانیشی هەر لە سەرەتاوە تا ئەمڕۆ لە کۆمەڵ، بوارەکانی (دەرهێنان، نواندن، دیکۆر، ڕووناکی) گرتووەتەوە، بەپێی قسەی هاوەڵەکانی لە هیچ کارێکدا کە پێیان سپاردبێ، کەمتەرخەمی نەنواندووە و زۆر دڵسۆزانە و بە ڕێکوپێکی بەجێ گەیاندووە، ئەویش شانازی بە هەموو کارەکانییەوە دەکات و لە هیچیشیان پەشیمان نییە.

* هەر لە سەرەتای ژیانییەوە، بە تایبەتی کە لە پۆلی پێنجی سەرەتایی بووە، حەزی لە هونەر، بە تایبەتیش شەیدای هونەری سینەما و فۆتۆگراف بووە، زۆربەی فیلمەکانی ئەو سەردەمەی بینیوە، لەناویاندا فیلمە ئینگلیزییەکان، هەر لەو کاتەشەوە کامێرای فۆتۆگرافی هەبووە و وێنەی زۆری پێ گرتووە، ئەم وێنانەی لە ستۆدیۆی نووری شێخ فەرەج چاپ کردووە، لە کاتی شووشتنەوەی وێنەکانی، زۆر خاتری گرتووە، کەمتر لە خەڵکی دی پارەی لێ وەرگیراوە، سەرەڕای ئەوەش خاوەنی ستۆدیۆکە زۆر هانی داوە و هەموو جارێک پێی وتووە وێنەکانت زۆر جوانن و بە نایاب وەسفی کردوون.

* بۆ چوونە سینەما و کڕینی کامێرا، هەر لە پۆلی چواری سەرەتاییەوە قۆڵی لێ هەڵماڵیوە و ئیشی کردووە، بە تایبەتی لە پشووی سەری ساڵاندا، کە شاگرد دەلاکی و دارتاشی و کرێکاری کردووە، لە کاتی دەوامی قوتابخانەشدا، بەیانیان زوو، لە سەعات چوار و پێنجەوە چووە بۆ ئیش و تا نزیکی کاتی چوونە قوتابخانە، بە تایبەتی لەو کاتانەی لە کارگەی شەهلا بۆ دروستکردنی ساردەمەنی (سۆدە و سیفۆن) ئیشی کردووە، بۆیە توانیویەتی بەو پارەیەی دەستی کەوتووە بچێتە سینەما، یان کامێرای فۆتۆگرافی و پاسکیلی پێ بکڕێ، تا ئەمڕۆش کە تەمەنی گەیشتووەتە ٨٣ ساڵ، هەموو بەیانییەک سەعات چوار بۆ پێنجی بەیانی خەبەری دەبێتەوە.

* نەوزاد مەجید، هەندێ ئیشی کردووە کە پێشتر لە شانۆ و درامای کوردیدا نەکراوە، دەتوانین بڵێین یەکەم جار بووە لە شانۆی کوردیدا بکرێن، لەوانە: دەست پێشخەر بووە لە دەرهێنانی شانۆی شیعری، ئەویش شانۆنامەی (کاوەی ئاسنگەر)ـە کە شێرکۆ بێکەس نووسیویەتی، نمایشی ئەم شانۆگەرییە ماوەی پتر لە (٢) سەعاتی خایاندووە، هەروەها یەکەم کەس بووە سینەمای تێکەڵی شانۆ کردووە، کە شانۆگەری (هەڵەی دوکتۆر) و (مرۆڤ و زەوی) و (کاوەی ئاسنگەر) نموونەی بەرجەستەی ئەو کارانەن. یەکەم هونەرمەندە کامێرای ڤیدیۆیی V.H.Sی بەکارهێناوە. چەندان شانۆگەری، لەوانە: (دوژمنی گەل) و (پەتا سپیکە) و شانۆگەرییەکانی تیپی سالار و چەندان شانۆگەری دیکەی تۆمار کردووە، بێجگە لەو بوارانە، لە هونەری فۆتۆگرافیشدا دەستێکی باڵای هەبووە، بۆیە کە لە زووەوە کامێرای هەبووە و بە وێنەگرتنەوە خەریک بووە، یەکەم کەسە لە شاری سلێمانی و بەغدا و دیوانیە پێشانگەی کردووەتەوە، سەرەتا لە ١٩٧٧/١١/٢٨ بۆ ماوەی (٣) ڕۆژ لە سلێمانی پێشانگەی فۆتۆگرافی کردووەتەوە، ساڵی دواتر (١٩٧٨) لە بەغدا، هەر لەو ساڵەشدا لە دیوانیە پێشانگەی کردووەتەوە.

* بۆ مۆڵەت وەرگرتن، هاوکاری چەندان تیپی هونەری شانۆیی کردووە، لەبەر ئەوەی خۆی و هونەرمەند تەها خەلیل بڕوانامەی ئەکادیمییان هەبووە، بۆیە بە دامەزرێنەری ئەو تیپانە دەژمێردرێ، وێڕای ئەوەش جار بە جار ئیشیشی لەگەڵ کردوون، لەوانە تیپەکانی: کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی، پێشڕەو، ئەزموونگەری، ئاشتی، سەندیکای کرێکاران.

* دەبوو زۆر زووتر ئەو هونەرمەندە پڕ بەخشش و فرە بەهرەیە بەسەر بکەینەوە و بیدوێنین، بەڵام درەنگ کەوتنەکە بەخێر گەڕا، دواجار توانیمان لە ماڵەکەی خۆیدا لە سلێمانی بەسەری بکەینەوە و هەڤپەیڤینێکی بەرفراوانی لەگەڵ ساز بکەین و لەسەر هەموو وێستگەکانی ژیان و ئەزموونی بوەستین، تکایە خوێنەری ئەو هەڤپەیڤینە بن تا بزانن ئەو هونەرمەندە ماندووە چی پێیە و چی لە هەگبەکەیدایە.

ڕامان: ئەی لەناو کوردەکان کێ لەوێ لەگەڵ تۆ بوو، کێ لە خولەکەی تۆ پێگەیشت؟

نەوزاد مەجید: ئەمەیان وەکوو نوکتە وایە، یان دەبێ ناوی بنێم ڕێکەوت، جگە لە تەها خەلیل، یەکێک لەو برادەرانەی لەگەڵمان بوو، تەحسین تەها بوو.

ڕامان: ڕاستە، ئەو گۆرانیبێژ بوو، بەڵام لە بەشی شانۆ خوێندبووی.

نەوزاد مەجید: گۆرانیبێژ بوو، بەڵام خۆی دەرچووی شانۆیە.

ڕامان: بەڵێ، ئەوە دەزانم، وەک دەرچوویەکی شانۆش، ئۆپەرێتی دەرهێناوە.

نەوزاد مەجید: تەحسین تەها زۆر هاوڕێشم بوو، لە زەمانی حەرەس قەومییەکان، ڕەدەی تشرینی پێ دەڵێن، چی پێ دەڵێن.

ڕامان: کودەتای ڕەش، حەرەس قەومییەکان لە بەعسییەکان هەڵگەڕانەوە، ئەمە لە ٨ی شوباتی ساڵی ١٩٦٣ بووە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ساڵی ١٩٦٣ بوو، عوسمان فایەق، ناوت بیستووە.

ڕامان: بەڵێ، بەڵێ، ئەو بەعسییە خراپەی لەبەردەم دەزگای ڕۆشنبیریی و بڵاوکردنەوەی کوردی لە بەغدا کوشتیان.

نەوزاد مەجید: ئا، ئەویش لەگەڵمان قوتابی بوو.

ڕامان: ئەویش لە پەیمانگەی هونەرە جوانەکان بوو؟

نەوزاد مەجید: ژنەکەشی هەر لەگەڵماندا بوو.

ڕامان: ژنەکەی ناوی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: ناوی ساهیرە ئەحمەد، خەڵکی شاری کەرکووک بوو، ئەوکاتەماڵیان لە حەیدەرخانە بوو، کە بۆ ئیش لەگەڵمان دەمایەوە، من دەمبردەوە.

ڕامان: عوسمان فایەق کە لەگەڵتان بوو بە کوردی قسەی دەکرد؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بە کوردی قسەی دەکرد، کەسێکی زۆر عیناد و کەللەڕەق بوو، تەها خەلیل و منی زۆر خۆش دەویست، کە تەحسین تەها گیرا، زۆر هەوڵمان لەگەڵی دا و واستەمان پێ کرد سوودی نەبوو.

ڕامان: بۆچی تەحسین تەها گیرا؟

نەوزاد مەجید: بەشداری لە خۆپیشاندان کردبوو، کە بەر بوو، وازی لە شانۆ هێنا.

ڕامان: ئاگاداربووی کە تەحسین تەها گیرا؟

نەوزاد مەجید: کە ئەو ڕۆژی ڕەدەی تشرینە بوو، شەوەکەی کۆمەڵێک خەڵکیان گرت، یەکێک لەوانە تەحسین تەها بوو، هەر ئەو شەوە ڕەوانەی بەندیخانە دەکرێ و بۆ (نوگرە سەلمان)ی دەنێرن.

ڕامان: وەک هاوڕێیەکی تەحسین تەها، هیچ بیرەوەرییەکت لەگەڵی هەیە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ڕۆژێکیان پێم گوت ئەم قسەیە زۆریش خۆش بوو، گوتم تۆ چیت داوە لە گۆرانی گوتن، بۆ ناچی ئیشەکەی خۆت بکەی؟ گوتی تۆ سەیری خۆت کردووە، دەی سەیری منیش بکە، ئەوجا خۆی دایمە قژێکی چەور و ڕیش و سمێڵی جوان تاشیبوو. بە منی دەگوت تۆ دەڵێی کرێکاری، من بێم لە شانۆ کار بکەم، دەبێ وەک تۆ بچم کرێکاری بکەم، بەڵام مۆسیقاکە حەزم لێیەتی و ناوم پەیدا کردووە و هەر لەوەدا دەبم و گۆرانی دەڵێم، دەنا خۆی دەرچووی شانۆیە.

ڕامان: بەڵێ، ئۆپەرێتێکی بەناوی (ڕووباری ژیان) دەرهێناوە، کە مەدحەت بێخەو نووسیویەتی، دەڵێن بردوویانە لە بەغدا پێشکەش کراوە و لەسەر ئاستی پارێزگاکانی عێراق خەڵاتێکی

بردووەتەوە.

نەوزاد مەجید: هەر لەوانەی، لە کوردەکان کە لەگەڵمان بوون، من و تەها خەلیل و تەحسین تەها، لە هەولێریش یەکێکی دیکەمان لەگەڵ بوو، سەباح عەبدولڕەحمان.

ڕامان: هونەرمەند سەباح عەبدولڕەحمان، ئەکتەر و دەرهێنەر کە تا ئێستاش خەریکە.

نەوزاد مەجید: سەباح عەبدولڕەحمان یەک خول دوای منە.

ڕامان: ئەی سەفوەت جەڕاح، لە خولەکەی تۆ، یان لەپێش تۆوە بوو؟

نەوزاد مەجید: سەفوەت جەڕاح پێش منە.

ڕامان: ئەوکاتە ڕاگری پەیمانگەی هونەرە جوانەکان، ئەسعەد عەبدولڕەزاق بوو؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: ئەسعەد عەبدولڕەزاق کە دۆستێکی نزیکی کورد بوو، هەڵسوکەوتی لەگەڵتان چۆن بوو؟

نەوزاد مەجید: کەسێکی خۆشەویست بوو، ئۆتۆمبێلێکی بچکۆلەی خنجیلەی هەبوو، ئەنجێلای ناو بوو، دەهات دەرسی پێ دەگوتینەوە، هەر ساڵێ شتێکی پێ دەگوتینەوە، کە بەرنامەی خوێندن دابەش دەکرا، دەمانبینی ئەمساڵ کارگێڕیی شانۆ، یان دەرهێنان دەڵێتەوە، بەڵام ئەو زیاتر کارگێڕیی شانۆ و مێژووی شانۆی پێ دەگوتین.

ڕامان: ئەو کاتە کە ئیشێک دەکرا، هیچ حەساسیەتێک لە نێوان حیزبەکان، یان نەتەوەکان هەبوو؟

نەوزاد مەجید: هیچ شتی وا لە ئارادا نەبوو، دوای ئەو ڕەدەی تشرینە، لەو کاتەی کە حەرەس قەومی پەیدا بوو، هەندێک قوتابیمان هەبوون، چووبوونە ناو ئەو حەرەس قەومییانەوە، ئەوانە

بەغدا، پەیمانگەی هونەرەجوانەکان، ١٩٦٢، تۆدیبی پاشا.

خۆیان بەزل دەزانی و لەگەڵ مامۆستاکاندا گفتوگۆی ساردیان دروست دەکرد، بەڵام ئەوەش ماوەیەکی کەم بوو، دواتر نەما.

ڕامان: تێزەکەت ناوی چی بوو؟ تێزەکەی تۆ، لە پەیمانگە، نواندن، یان دەرهێنانت کردبێت؟

نەوزاد مەجید: پێش ئەوەی داوای تێزی دەرچوونم لێ بکەن، لە بەغدا شوێنێک هەیە سانەوییەی (حەریری)ی پێ دەڵێن، لە گۆڕەپانی عەنتەر لە ئەعزەمییە، منیان ناردە ئەوێ، گوتیان دەبێ بچی شانۆیەک بۆ ئەوان دروست بکەی، ئاخر ئەگەر من زۆر شارەزا نەبم، داوای شتی وام لێ ناکەن، بچم شانۆیەک بە ڕووناکی و بە دیکۆر و ئیکسسواراتەوە دروست بکەم، ئەوەم کرد، بەڕاستی ئەوە زۆر دەوری هەبوو، هەموو هاتن سەیریان کرد و لە کارگێڕیی شانۆوە سپاسنامەم بۆ هات.

ڕامان: هەر ئەو کارەت بۆیان کرد؟

نەوزاد مەجید: لە سانەوییەی قورەیشی لە کازمییە، هەمان ئیشم کرد، هەموو ئەمانەیان وەک تێزی دەرچوون بۆ حیساب کردم، لەگەڵ

چالاکی ناو پۆلی خۆم، ئەوانەیان وەک تێز بۆ دانابووم، ئیتر منیان زۆر سەرقاڵ کردبوو، سەرقاڵییەکەشم لەوەوە بوو، ڕووناکی، دارتاشی، دیکۆر و ئەوانەم دەزانی، ئێستاش لە سەدا پەنجای مامۆستا، ئەوانەی لە پەیمانگەن، نازانن پەردە ببەستن، ئەوەی پۆلەکانی خۆشمان، من دەمکردن.

ڕامان: هەموو ئەرشیڤی چالاکییەکانی ئەو زەمانەت ماوە، بەشداریت لە شانۆگەرییەکاندا کردبێ و وەکوو چالاکی ناو پەیمانگە و شوێنی دی لەلات مابن؟

نەوزاد مەجید: زۆر کەمم لەو ئەرشیڤە ماوە، یەک وێنەم ماوە، ئەویش لە شانۆیی ئۆدیبی پاشا، بە جلێکی ڕۆمانییەوەیە، دەوری یەکێکم لە ئەنجوومەنی گەلی ڕۆما بینی.

ڕامان: ئەی ئەو شانۆگەرییانەی کە بەناوبانگ بوون و ئیشت تێدا کردوون، یان بەشداریت تێدا کردوون، ئەگەر لەبیرت مابن ناویان بڵێ؟

نەوزاد مەجید: وەکوو شانۆگەری بە ناوبانگ، لە زۆریان بەشداریم کردووە، هەموویان بەناوبانگن، بەڵام دەورەکەی من لەناو ئەوانەدا زۆر بەرچاو نییە، ئەمە دوو هۆی هەیە، هۆی یەکەم زمانەکەم بوو، بەتایبەتی لە یەکەم ساڵ و دووەم ساڵدا باش نەبووم. دووەم ئەوەیە کە من زیاتر بە ڕووناکییەوە سەرقاڵ بووم، مامۆستاکەم دەقەکەی دەدامێ و دەیگوت ڕووناکییەکەی ئامادە بکە، بەڵام لە جەنەڕاڵ پرۆڤەدا، لەپێش نمایش پێشانمان دەدا، دەمگوت باشە، یان باش نییە، لە سەدا نەوەد باش بووە، دەیگوت ئەمەیان تۆزێک ڕووناکییەکەی باش بکە، ئەوە ڕەنگەکەی بگۆڕە.

ڕامان: یەکەم جار کە چوویتە سەر تەختەی شانۆ لە سلێمانی ، یان لە پەیمانگە بوو؟

نەوزاد مەجید: یەکەم جار لە پەیمانگە چوومە سەر تەختەی شانۆ.

ڕامان: ئەو شانۆگەرییە ناوی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: لە دیمەنە شانۆییەکانی ناو پۆلەکەم بوو.

ڕامان: مەبەستم لە شانۆگەرییە، کە بینەران دانیشتبن و تەماشای بکەن.

نەوزاد مەجید: ئەوانەی من بەشداریم تێدا دەکردن، هەمووی جەماوەر بۆی دەهاتن، ئەوانی دیکەش بەڕاستی کەم بوو، هەروەکوو پێم گوتی لە ئۆدیب پاشا بەشداریم کرد، لەو کتێبەی (سامی سەڕاج)دا هەمووی نووسراوە، دوایی پێشانت دەدەم و بۆت دەنێرم کە لە چی و لەچیدا بەشداریم کردووە.

ڕامان: مەبەستم یەکەم جارە کە چوویتە سەر شانۆ، ئایا تۆ لە پەیمانگە شەرمت دەکرد بچیتە سەر شانۆ، واتە بوێری ئەوەت هەبوو بچیتە سەر تەختەی شانۆ و نمایش بکەی؟

نەوزاد مەجید: شەرمم نەدەکرد، بەڵام لە لەکنەی لەهجە عەرەبییەکە دەترسام، چونکە زۆر زەحمەتە یەکسەر بچیتە سەر زمانێک کە نەتخوێندبێ، یان شارەزاییت لێی نەبێ.

ڕامان: لای ئەکتەر ئەگەر بینەر دانیشتبێ، ئارەزوویەکی زۆر بۆ نواندن هەیە، کە ڕووبەڕوو بەرانبەر بەو بینەرانە دانیشتووە، هەست بە گەرموگوڕی دەکات، مەبەستمە بڵێم تۆ لەو یەکەم جارەی چوویتە سەر شانۆ هەستت بە چی کرد؟

نەوزاد مەجید: بۆچوونەکەت ڕاستە، یەکەم جار ئەکتەر تۆزێک ئارەزووی هەیە، بەڵام کە متمانەی بە خۆی هەبێ و دەورەکەی باش بێ، هیچ ترسی نییە، ئەوەشم تێدا هەبوو.

ڕامان: لەبارەی پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی

بەغدا زۆر شتمان باس کرد، بەڵام باسی ئەوەمان نەکرد، کاتێ هاوینان دەگەڕایتەوە سلێمانی بە چییەوە سەرقاڵ دەبووی، خەریکی چی بووی؟

نەوزاد مەجید: لە بەغدا زۆر کتێبم دەکڕی، بەتایبەتی کتێبە شانۆییەکان و هونەرییەکان، ئەوەی کە لەوێ دەرفەتم نەبووبێ بیانخوێنمەوە، لێرە دەمخوێندنەوە، یان چەند دیمەنێکی شانۆیی کە پێویستم پێیان بووایە، لە گەڕانەوەمدا بۆ ساڵی داهاتووی خوێندن، ئامادەم دەکردن، بۆ ئەوەی لەوێ بەدوای چیرۆک و دەق و دیمەنی شانۆیی پێویست بۆ پۆل، زۆر نەگەڕێم، لە گەڕانەوەمدا خۆم بەوەوە سەرقاڵ دەکرد.

ڕامان: لە هاوینان پەراوەشت لەسەر ئەو دیمەنە شانۆییانە دەکرد؟

نەوزاد مەجید: نەخێر، تەنیا دەقەکانم ئامادە دەکرد، ئاخر لەوێ کە دەیانگوت دیمەنێکی ناو پۆل ئامادە بکەن، ئیتر بە پەلەپەل ئەم کتێب، ئەو کتێب لە کتێبخانەی پەیمانگە دەگەڕاین، من ئەو هەموو کتێبەم کە لە (سوق ئەلسەرای) لە بەغدا بە پەنجا فلس و بیست و پێنج فلس دەکڕی، ئەو کاتە زیاد لە حەوت سەد، هەشت سەد شانۆنامەم هەبوو، ئێستایش لەلام ماون، بەڵام بەتەواوی نازانم لە کوێن.

ڕامان: زنجیرەی شانۆنامەکانی جیهان، کە لە کوێت چاپ دەبوون؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، «سلسلة المسرح العالمي» بەرگێکی ماڕۆنی هەیە.

ڕامان: ئەوەی کوێتی، کە لە کوێت دەردەچوو؟

نەوزاد مەجید: وا بزانم لە میسر دەردەچوو.

ڕامان: ئاخر لە میسریش زنجیرەیەکی شانۆیی شانۆنووسەکانی جیهان دەردەچوو.

نەوزاد مەجید: نرخەکەی بە قڕۆش بوو، دە قڕۆش و پێنج قڕۆش و ...

ڕامان: زنجیرەیەک لە کوێت هەبوو، زنجیرەیەکیش لە میسر دەردەچوو.. لێرە ڕێک نەکەوت لەگەڵ برادەرەکانت، ئەوانەی سلێمانی، لە هاوینانی ئەو ساڵانەدا کارێکی هونەری پێشکەش بکەن؟

نەوزاد مەجید: نەوەڵڵا، لێرە هیچ شتێکمان نەکرد، هەر ئەو خوێندنەوانە بوو، لە خۆشییەوە پشوو تەواو دەبوو.

ڕامان: ئەی لێرە هیچ نیازێکتان نەبوو، لە پشووی هاویناندا خولێک بۆ قوتابیان بکەنەوە؟

نەوزاد مەجید: نا.

ڕامان: پشووی هاوینانی ئەو ساڵانەی خوێندنتان، هیچ چالاکیتان نەبوو؟

نووسەری دەقی شانۆیی کە دەست پێ دەکات، زانیاری لە بارەی شانۆ و سینەماوە نییە.

نەوزاد مەجید: ئەوسا ئەگەر خولیش بکرایەتەوە، لێرە چالاکیی قوتابخانەکان هەبوو، ئەوان ئەو خولانەیان دەکردەوە، ئەوکات جەلال عەزیز بەڕێوەبەری بوو.

ڕامان: باوەڕ ناکەم ئەوسا بەناوی چالاکیی قوتابخانەکانەوە بووبێ.

نەوزاد مەجید: بەناوی چالاکیی هونەری (النشط الفني) بوو، لە ساڵی (١٩٥٢)ـەوە هەبوو. بۆ ئەو چالاکییانە دەچووم، پێشانگەی هونەری و شانۆگەری زۆر دەکرا، سەردانم دەکردن. لە هەمووی گرینگتر پێشانگەیەک بوو بۆ شاعیرەکان و وێنەکێشەکان کرایەوە.

ڕامان: ئەوە لە کوێ کرایەوە؟

نەوزاد مەجید: لە دارولتەلەبەی ئێرە کرایەوە.

ڕامان: بەڵێ، ئەو پێشانگەیەم لەبیرە.

نەوزاد مەجید: تەکلیفیان لێ کردم وێنەکانیانم بۆ گرت، وێنەی شاعیرەکان و پۆستەرەکانیان، شێرکۆ بێکەس، هەژار موکریانی و هەموو شاعیرانی تێدا بوو.

ڕامان: ئاگادارم شیعرەکانیان کرابوونە پۆستەر.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، شیعری شاعیرەکان کرابوونە پۆستەر، من وێنەی شیعر و پۆستەرەکانم گرت.

ڕامان: ئەوە ساڵی چەند بوو؟

نەوزاد مەجید: وابزانم لە ساڵی ١٩٧٢ و ئەو ناوە بوو.

ڕامان: ساڵی ١٩٧٢ بوو؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئیتر بەو شتانەشەوە سەرقاڵ بووم.

ڕامان: قادر میرخان دەڵێ ئەو پێشانگەیە لە ١٩٧٨/٦/٢٤ بووە.. بێجگە لەوەی کە ئیشی هونەریی ناو پەیمانگەت بینیوە، ئەی ئیشی هونەریی ئەکادیمیا؟ ئەکادیمیای هونەرە جوانەکانی بەغدات بینیوە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، من زیاتر ئاشنایەتیم لەگەڵ مامۆستایەکدا هەبوو، ناوی جەعفەر عەلی بوو، ئەو دەیزانی بەردەوام کامێرام پێیە، زۆر خاکی بوو، پێی گوتم ئەرێ تۆ کاتێ وانەت نییە، بۆ نایەی بۆ لامان، هاوئاهەنگییەک بکەو وەرە بۆ ئەکادیمیا، بۆ ئەوەی وێنەگرتنەکەت پەرە پێ بدەیت و وێنەی سینەماییشت هەبێت.

ڕامان: کەواتە تۆ لە خوێندنی ئەو هونەرە قەرزداری ئەوی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەو زیاتر بۆ وێنەگرتنی سینەمایی هانی دام، هەموو جارێ کە دەرسم نەدەبوو، لەگەڵی بۆ ئەکادیمیا دەچووم، بۆ پۆلەکەی ئەو، کە دەرسی سینەمای دەگوتەوە، دەرسی وێنەگرتنی دەگوتەوە، هەروەها دەرسی

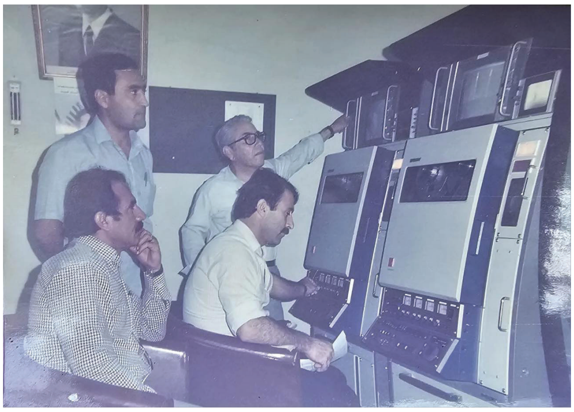

کەرکووک، (تەلەڤزیۆنی کەرکووک)، خولی ڕاهێنانی دەرهێنانی تەلەڤزیۆنی، ئەوانەی بە پێوەن، لە ڕاستەوە: عومەری عەلی ئەمین، سەعدوون یوونس.
دانیشتووەکان، لە ڕاستەوە: کادیرێکی هونەریی تەلەڤزیۆنی کەرکووک، نەوزاد مەجید.

فۆتۆگرافیی دەگوتەوە، من لە هەموو ئەوانە سوودم لێ کردووە.

ڕامان: بەردەوام دەچووی و بەشداریت لە گوێگرتن لە موحازەرەکانی دەکرد؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، دەچووم لە موحازەرەکانی بەشدار دەبووم.

ڕامان: هەر ئەو کاتە وێنەی شانۆگەرییەکانت دەگرت؟

نەوزاد مەجید: نا، بۆ شانۆگەرییەکان دەرفەتم نەبوو، چونکە یان لەسەر شانۆ سەرقاڵ بووم، یان بە ڕووناکییەوە خەریک دەبووم، بۆیە ئەو دەرفەتەم نەبوو کە بەتاڵ بم و لەپێشەوە وێنە بگرم.

ڕامان: باشترین ئیشێکی هونەری کە لە ئەکادیمیا بینیبێتت، کارێکی شانۆیی، یان هونەری بووبێ و لەبیرت مابێ چی بوو؟

نەوزاد مەجید: باشترینیان، کارێکی (جاسم ئەلعەبوودی)مان هەبوو، ئیشێکی کرد، شانۆنامەیەکی شەکسپیر بوو، زۆر بەدڵم بوو، بیرم نییە چ دەقێک بوو، ئەوەم زۆر بەدڵ بوو، لە واقیعدا هەموو ئەوانەی

دیکەشم بەدڵ بوون، چونکە وەک گوتم هەموویان مونافیسی یەکتر بوون، تا باشترین بەرهەم بن، نەک هەر بۆخۆیان، بەڵکە بۆ ئێمەش، چونکە ئێمەش بەشداریمان لە ئیشەکانی ئەواندا دەکرد، ئەوەش بۆ ئێمە دەرسێکی دیکە بوو.

ڕامان: ئەی بێجگە لە پەیمانگە و ئەکادیمیای هونەرە جوانەکان، بەغدا وەکوو پایتەختی عێراق، کە زۆربەی هونەرمەندانی شارەکانی دیش، ئەوانەی بەهرەیان لە بوارەکانی گۆرانی گوتن، شانۆ و سینەما هەبوایە، چالاکییەکانیان دەبردە پایتەخت و لەوێ نمایشیان دەکردن، بۆ ئەوەی بکەونە بەرچاو و بەر ڕووناکی، تا بێنە پێشەوە و لە ڕاگەیاندن و ڕۆژنامەکان لەسەریان بنووسرێت، بە کوردییەکەی بۆ ئەوەی زووتر و زۆرتر بناسرێن، ئا لەو کاتانەدا بێجگە لەو دوو مەڵبەندە ڕۆشنبیرییە هونەرییە، ئەکادیمیا و پەیمانگەی هونەرە جوانەکان، لە تیپەکانی بەغداش ڕەنگە نمایشی شانۆیی بەرچاو هەبووبێ، پێم خۆشە باسێکی ئەو نمایشانەی بەغدا، ئەو بزاڤە هونەرییەی ئەو شارە بکەی، چەند ئاگات لێیان بوو، چەند کارەکانی ئەوێت بینیوە؟

نەوزاد مەجید: زیاتر شانۆگەرییەکانی تیپی نەتەوەییمان دەبینی، لەبەر ئەوەی زۆربەی ئەکتەرەکانیان قوتابی لای خۆمان بوون، ئاگاداریان دەکردینەوە، ئەگەر بە ئیشی پەیمانگەوە سەرقاڵ نەبواین، پێیان دەگوتین و بۆ ئەو نمایشانە کە زیاتر لە شانۆی نیشتیمانی (المسرح الوطني) دەکران، تەنانەت شانۆیەک بەناوی شانۆی دوازدە کورسی هەبوو، هەروەها شانۆی پەنجا کورسی (مسرح الخمسين كورسي)یان پێ دەگوت، بۆ بینینی شانۆگەرییەکان سەردانمان دەکردن.

ڕامان: هەروەها شانۆی ستین کورسي، شەست کورسیش هەبوو.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەوەش هەبوو، بۆ دوو سێ بەرهەم چووین، جگە لەوەش مامۆستاکانمان لە دەرەوەش ئیشیان دەکرد، کە لە ئیشی ئەوێ دەبووینەوە، لەگەڵ مامۆستایەکمان هەبوو، ئیبراهیم جەلال، لە هۆڵی خولد شانۆگەری کالیگۆلای کرد، زۆربەی قوتابییەکانی تێدا بەشدار بوو، منیش یەکێک لەو قوتابیانە بووم، ئیتر کودەتای بەعسییەکانی بەسەردا هات و نەکرا.

ڕامان: ئەوە ساڵی ١٩٦٨ بوو، کودەتای حەرەس قەومییەکان بوو.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ١٩٦٨ و ئەو ڕووداوانە بوون.

ڕامان: بۆچی تۆ پێشتر وەک مامۆستا باسی (ئیبراهیم جەلال)ت نەکرد؟

نەوزاد مەجید: ئاخر ئەو مامۆستای پەیمانگەی هونەرە جوانەکان نەبوو، مامۆستای ئەکادیمیا بوو.

ڕامان: مامۆستای ئەکادیمیای هونەرە جوانەکان بوو؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ئەگینا دەمبینی و باسم دەکرد.

ڕامان: بەشداربوونی ئێوەی قوتابی تەنیا بۆ بینینی شانۆگەرییەکان بوو؟

نەوزاد مەجید: بۆ بینین بوو، هەروەها دەورێکی بچووکیشمان هەر هەبوو.

ڕامان: تۆ دەورت لە شانۆگەرییەکاندا هەبوو؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: دیارە دەوری ئێوە، هەر کۆمبارس بووە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، کۆمبارس و بچووک

بوو.

ڕامان: بەبیرت بێ دەورەکەت چ بوو، لە کام شانۆگەریدا بوو؟

نەوزاد مەجید: نایەتەوە خەیاڵم، چونکە ساڵانێکی زۆریان بەسەردا تێپەڕیوە، بەڵام لە هۆڵی خولد دەورێکم هەبوو.

ڕامان: لەبیرتە چەند قوتابی کورد لەو شانۆگەریانەدا بەشدارییان کردووە، چەند قوتابیی کورد بوون؟

نەوزاد مەجید: هەر من بووم، منیش بەهۆی هاوڕێکانی دیکەمەوە، بەتایبەتی سامی سەڕاج، ئەو گوتی وەرە ئەو ئیشە ببینە، لەوانەیە م. ئیبراهیم جەلال بەشداریت پێ بکات، هەرواش بوو، چووم و دەورێکی بچکۆلەی کۆمبارسم وەرگرت.

ڕامان: ئەم شانۆگەرییە، گالیکۆلا، هی ئەلبێر کاموەوە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، هی ئەو بوو.

ڕامان: لەو شانۆگەرییەدا کامو باسی دیکتاتۆرێک دەکات، ناوی کالیگۆلایە، کاتی خۆی فیلمەکەشیم بینیوە، بە فیلمیش هەیە.. بێینە سەر بابەتێکی زۆر گرنگ کە پێویستە لێرە باسی بکەین، ئەویش سانسۆرکردنی ئەو دەقانەی کە پێشکەش کراون، هەستت کردووە سانسۆر هەبووبێت، یان گوتبێتیان ئەم کارە مەکەن، یان شتێکی لەم جۆرە ڕووی دابێ؟

نەوزاد مەجید: لەسەر قسەکەی تۆ، ئەگەر کالیگۆلا سانسۆر بکرایە، ئەڵبەتە ئیبراهیم جەلال و ئەو لەشکرە هونەرمەندەی لە دەوروبەری بوون، کارەکەیان ڕادەگرت و نەیاندەکرد، بەڵام لەوە دەچێ سانسۆر نەکرابێت، زۆریش لەلام سەیر بوو ئەو دەقە سانسۆر نەکرێت، چونکە بێجگە لە بابەتە سیاسیی و کۆمەڵایەتییەکەی، گەلێک بابەتی دیکەی تێدایە، کە لەگەڵ کۆمەڵی ئێمەدا نەدەگونجا، ئەوەبوو ئەو بارودۆخی کودەتای ١٩٦٨ی بەسەردا هات، ئیتر نەیتوانی لەسەر کارەکەی بەردەوام بێ، تەنانەت کتێبێکیشم لەلایە، سامی سەڕاج باسی ئەوە دەکات کە بەهۆی ئەو کودەتایەوە نەکرا.

ڕامان: ئەی دواتر کە جەماعەتی کودەتای بەعسییەکان هاتن، دوای ئەوە هەستتان کرد تەنگ پێ هەڵچنینێک، سانسۆرێک لەسەر کارکردنتان هەبێ؟

نەوزاد مەجید: بەگشتی بۆ پەیمانگە نازانم، بەڵام بۆ قوتابییەکان نەبوو، بۆ دیمەنە شانۆییەکانی ناو پۆلەکانی خۆمان نەبوو.

ڕامان: سانسۆر نەبوو؟

نەوزاد مەجید: نەخێر، هەرچی بووایە دەمانکرد، ئێمەش دەقە جیهانییەکانمان دەکرد، هیچ دەقێکمان هەڵنەدەبژارد کە قانوون و ئەوانەی تێدا نەبێت، دەشمانزانی ئەوان چییان پێ ناخۆشە نەکرێت، مامۆستاکانیشمان تا ڕادەیەک دەیاخوێندەوە و نەیاندەهێشت.

ئەکتەر دەبێ داهێنانی خۆی هەبێ، ئەکتەریی هەر ئەوە نییە دەرهێنەر پێی بڵێ وا بکە و وا بکە.

ڕامان: خۆیان دەپاراست و ڕێگەیان بە کارێک نەدەدا سەریەشە و گرفتیان بۆ دروست بکات.

نەوزاد مەجید: ئا، خۆیان دەپاراست و ئێمەشیان دەپاراست.

ڕامان: لای ئێمەش پێش ڕاپەڕین، لە هەشتاکان دەقی شانۆیی جیهانیی دەخرانە سەر شانۆ، ئەوانەی سەر بە دەسەڵات بوون دەیانگوت بۆچی ئێمە تێ ناگەین ئێوە ئەو دەقەتان بۆچی هەڵبژاردووە! تەنانەت کە دەقێکمان

هەڵبژاردبایە ناوی فەڵەستینی تێدا بووایە، یان پێوەندیی بە کێشەی فەڵەستینەوە بووایە، کە زۆر لە کێشەی کوردەوە نزیک بوو، دەیانگوت ئەوە ئێوە بردووتانەوە بۆ لای بابەتەکانی خۆتان، ئەوانیش وردە وردە ئەزموونیان پەیدا کرد، خەڵکی کوردیش (ڕاپۆرت نووسەکان) چاوساغییان بۆ دەکردن.

نەوزاد مەجید: با لەسەر سانسۆری خۆمان شتێکت بۆ باس بکەم، لە ساڵەکانی ١٩٧٠، پاش ئەوەی کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی دامەزرا، بەرهەممان زۆر بوو، کە دەمانبرد لە بەغدا وێنەیان بگرین، دوای ئەوە تەلەڤزیۆنی کەرکووک دروست بوو، لەوێش کارمان دەکرد، لە کاتێکدا کە لە بەغدا بووین، دەیانگوت بۆچی مەم و زین ناکەن؟ مەم و زین بکەن، چەندیش مەسرەفی بێ، قەی ناکا، دەیکەین.

ڕامان: ئەی بۆ نەتان کرد؟

نەوزاد مەجید: کردم، هاتمەوە دەستم بە دەرهێنانی مەم و زین کرد، دەقەکەی محەمەد ڕەمەزان بووتی بوو، تەنانەت ئەوەی پیرەمێرد کە بە شیعر نووسیویەتی، دوو دەقی دیکەم هێنا، لە هەمووی شتێکی جوانمان دروست کرد، دەستمان کرد بە ئیش...

ڕامان: دەقەکانتان تێهەڵکێش - تەولیف کردووە، لێرە پێی دەڵێن تەولیف، کە لە چەند دەقێک شتێکی نوێ دروست بکەی.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بۆ ئەوەی هەموو لایەنەکان وەربگرم، ئیشەکەمان تەواو کرد و داوامان کرد تۆمار بکرێ، ئەوانیش یەکسەر گوتیان باشە، کە دەقەکەمان نارد و بڕیار بوو حەفتەی دابێ بچین، وەڵاممان بۆ هاتەوە و گوتیان چیرۆکەکەتان ڕەت کراوەتەوە. وتمان چۆن ڕەت کراوە! زۆرترین مەسرەفمان کردووە، خەڵکمان بەتایبەتی ناردووە جلوبەرگی دەڤەری بادینانی هێناوە، عەلی جۆڵا خۆی بۆی چوو و ئەو شتانەی کڕی و دیکۆرێکی گەورەی بۆ ساز کرد، هەموو شتێکی تەواو بوو، حیزب هاتە ناوەوە، پارتی ئەوەی بەغدا، لقی چەندە؟ چوار، سێ...

ڕامان: ئەوەی بەغدا، لقی پێنجە.

نەوزاد مەجید: ئەوان هاتنە ناوەوە، سوودی نەبوو، کۆڕێکی گەورەی لەسەر گیرا، هیچ بایەخی نەبوو.

ڕامان: ئەو کاتە کێ بەرپرسی لق بوو؟

نەوزاد مەجید: نازانم، گوتم با ئیشەکە تەواو بکەم، ئەم لا و ئەولای دنیام کرد، هیچ سوودی نەبوو، یەکێک هاتە لای منەوە گوتی هیچ خۆتان هیلاک مەکەن، ئەم دەقەی ئێوە ناکرێ، لەبەر ئەوەی ئێوە کەسایەتییەکی تەڵەکەباز و قۆڵبڕ و فێڵبازتان هەیە کە ناوی بەکرە.

ڕامان: بەکر مەرگەوەڕی تێدایە.

نەوزاد مەجید: بەکر مەرگەوەڕ، ئێمەش سەرۆکەمان ناوی بەکرە، ئەگەر ناوی ئەو کەسایەتییە بگۆڕن، ڕەزامەندی لەسەر دەدرێ، ئەمە بە دزییەوە بە من گوتراوە، ئیتر منیش لە پەیمانگەدا خوێندوومە، دەڵێت دەق ئەمانەتە لەسەر شانی تۆ، دەبێ بەئەمانەتەوە ئیشی تێدا بکەی، هەرچیم کرد نەمتوانی بچمە سەر ئەو بارە، بەڵام هەڵەم کرد، دەبوایە (بەکر)ەکەم کردبایە بە بەکۆ، بمکردایە بە بەکرۆک، ئەمانە دەکرا، بەڵام من نەمکرد، ئەو زەرەرە گەورەیەمان لێ درا.

ڕامان: زۆر زەرەرتان کرد، کارەکەتان ڕاگیرا و تێچووی شانۆییەکەشتان بە فیڕۆ چوو؟

نەوزاد مەجید: هیلاکیی سێ مانگ، هاوینێکی تەواو من لەگەڵی هیلاک بووم، لە یەکێک لە

ڕەخنەکاندا نووسیبوویان «انها تمجد الامراء و تبرر مظالمهم»، ئاخر لە (مەم و زین)دا ئەوەی تێدا نییە، کوا بە بەژن و باڵای میرەکاندا هەڵی داوە، بەپێچەوانەوە دژی میرەکان بوو، میرەکان ماڵی خۆیان دەسووتاند بۆ ئەوەی بابەتەکە چارەسەر بکەن. ئێمە وەڵامیشمان دانەوە، بەڵام هیچ سوودی نەبوو، تا ئێستا ئیشەکە هەروا ماوەتەوە، بەڵام لە هەمووی خۆشتر، دەوری مەم کە شەماڵی عەبەڕەش بوو، (زین)یش شادان فوئادی حەمەمین ئاغا بوو، ئەوەندەیان مەشق و ڕاهێنان کرد، ئەوەندە خۆشەویستی لە بەینیاندا دروست بوو، تا ژیانی هاوسەرگیرییان پێک هێنا.

ڕامان: بەهۆی شانۆگەرییەکەی تۆوە بە یەک گەیشتن.. ئەو دەقە خۆت ئیشت تێدا کردبوو؟

نەوزاد مەجید: زۆر ئیشم تێدا کردبوو، من ئەگەر بە شانازی نەیڵێم، پسپۆڕییەکی باشم لە داڕشتنەوەی دەقدا هەیە، یان وەکوو پێی دەڵێن پێداچوونەوەی هونەری، باشترین بەڵگە هەموو دەقەکانی حسێن میسری، من پێیاندا چوومەتەوە.

ڕامان: حسێن میسری لە تایتڵدا ناوی تۆی دەنووسی، کە بە دەقەکەیدا چوویتەوە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، دەینووسی، بێجگە لەوە، لە کارەکانی دیکەشی، تەنانەت زنجیرەی دیمەنەکان من بۆم دروست دەکرد، ئەگەر بمزانیبا نێوانی دیمەنێک و دیمەنێک بۆشاییەک هەیە، دەمگوت لێرەدا پێویستت بە دیمەنێک هەیە بینووسی، بۆ ئەوەی زنجیرەکان بەرزی و نزمییان تێدا نەبێ و بە زنجیرە بڕوا، واتە هەموو ئەو درامایانەی کارم تێدا کردووە، ئیشی من پێداچوونەوەی دراماکانی ئەو بوو.

ڕامان: ئێستاش ئەو دەقەی (مەم و زین)ت ماوە و ئیشی تێدا نەکراوە؟

نەوزاد مەجید: نەوەڵڵا، ئیشی تێدا نەکرا.

ڕامان: لە پاش ڕاپەڕینیش دەرفەتێک، کەسێک نەبوو بڵێ وەرن ئیش لەو دەقەدا بکەن؟

نەوزاد مەجید: ئەوە نەکرا، بەڵام ناسر حەسەن لە هەولێر (مەمی ئالان)ی کرد، بۆ ئەو کارەی ناردی بە شوێنمدا، من زۆر لەگەڵیاندا بووم، بۆ پێداچوونەوەی ئەو دەقەی ئەویش کە مەحموود زامدار نووسیبوی، هەموو ڕۆژێ من قسەم لەگەڵی دەکرد، وای لێ هات مەحموود زامدار گوتی تۆ زۆر دەقەکە ورد دەکەیتەوە. گوتم ئێ دەبێ وابێ، من هەموو شتەکانم بۆ ورد دەکردەوە، ئەوە بۆ وایە، ئەمە بۆ وای گوت، ئەمە بۆ وای کردووە، ئەو زۆر بەمە سەرسام بوو.

ڕامان: لەو درامایەدا ئەرکەکەی تۆ هەر ئەوەندە بوو؟

نەوزاد مەجید: نەخێر، زنجیرەی دیمەنەکانم دامەزراند، هەموویم ئامادە کرد، ئاخر دەوری دە مانگ بۆ ساڵێک لەگەڵیاندا بووم، دوایی گوتم من منداڵەکانم بە تەنیان و مەکتەبیان هەیە، لە زانکۆن و پێویستیان بە من هەیە، ڕوخسەتم خواست و هاتمەوە سلێمانی، ئەرکەکەم تەسلیمی کچێک کرد، بە قسەی میسرییەکان، ڕێجیستێری پێ دەڵێن، ئەو لە دوای من بەڕێوەبەری ئیشەکە بوو، ناوی ئاواز ئەحمەد بوو، ئیشەکە ڕۆیشت و من هاتمەوە، بە شایەتی هەموو ئەکتەرەکان کە لەوێ بوون، بەقەت هەموویان هیلاک بووم.

ڕامان: د. فەرهاد پیربال، لەو کارەدا دەوری چی بوو؟

نەوزاد مەجید: کاری ئەو دیکۆر و جلوبەرگ بوو، دیزاینی جلوبەرگەکانی دەکرد، دوو بەرگدرووی

چـاک گیرابـوون، دیزاینـەکان لـەو وەردەگیـران، ئەکتـەرەکان دەچـوون لـەوێ پەراوەیـان دەکـرد، بەگوێرەی ئـەوە جلوبەرگەکانیـان بـۆ دەکرا، مـن لـە هەمـوو ئەمانـەدا بەشـدار بـووم، کـە تـەواو بـوو، نـاوی منـی تێـدا نەبـووە، نەنووسـرا بـوو پێداچوونـەوەی دەقـم کـردووە، تەنانـەت یەکێکـی دیکەمـان هەبـوو، ئەویـش ئەدیبێـک بـوو لـە هەولێـر ...

ڕامان: شوکور مستەفا بوو؟

نـەوزاد مەجید: ئـەوە بـوو، بێجگـە لـەو، چـووم بـۆ لای (کەریـم دەشـتی)ی شـاعیریش پرسـیاری زۆرم لـێ کـردن، تەنانـەت بـۆ دەقـی (مـەم و زین)ـەکەی خـۆم، ئـەوەی سـلێمانی، وەک ئەکتـەر (شـەماڵی عەبـەش)م لەگـەڵ خۆمـدا بـرد، یـەک دوو کەسـی دیکـە چوویـن بـۆ لای شـاکر فەتـاح، ئاخـر ئەویـش بـەو نـاوەوە شـتێکی هەبـوو، دەوری دوو سـەعاتێک لای بوویـن، ڕوونکردنـەوە و ڕاڤەیەکـی زۆری بـۆ کردیـن.

ڕامان: ئەوەیان کاری زەمانی زووی خۆت بوو؟

نـەوزاد مەجید: ئـا، لـە دەقەکـەی خۆشـم ئەوەم کرد.

ڕامان: ئەو کارەت بۆ دەقەکەی خۆت کرد؟

نـەوزاد مەجید: ئـا، ئـەوەی ڕەزامەنـدی لەسـەر نـەدرا.

ڕامـان: بـۆ ئـەو درامایـەی خـۆت کاری زۆرت کـردووە؟

نـەوزاد مەجید: ئـەوە بـەو مانایـە دێ، دەق بـەلای منـەوە بنەمایـە، بنەمایـە و دەبـێ زۆر بەوردیش سـەیری بکرێ، نەیەڵـی هەڵـەی تێـدا بێ، نەیەڵـی زنجیرەکـەی تێـک بچێ، مـن لـەوەدا شارەزام، شارەزایەکی چاکیشـم هەیـە، بـە دەمـی خـۆم نالێـم و ئەزموونیشـم لـەو ڕووەوە زۆرە، پێداچوونـەوەی دەقـی نـاو بنێیـن، ئامادەکردنـی دەقـی نـاو بنێیـن، لـە هەمـوو ئەوانـەدا ئیشـم کـردووە.

ڕامـان: هەندێـک کـەس هـەن لەوانـەی کـە ئیشـی دەرهێنـان دەکـەن، پێیـان وایـە بـۆ نمایشـێکی سـەرکەوتوو، ئەکتـەر دەوری سـەرەکیی هەیـە، هـی وا هەیـە وەکـوو ئێسـتا باسـت کـرد، بنەماکـە بـە دەق دەبینـێ، هـی وا هەیـە دەڵـێ جیهانبینـی دەرهێنـان گرنگـە، ڕوئیـا و میتـودی ڕوونـی دەرهێنـان پێویسـتە، واتـە هـەر یەکـەی سـەرکەوتنی نمایـش بـۆ یەکێـک لـەو توخـم و بنەمایانـە دەگێڕێتـەوە، دیـارە لای تـۆ دەق بنەمایـە؟

نـەوزاد مەجیـد: لای مـن دەق بنەمایـە، هـەر ئـەوەش بـووە کاتێ لە ئیشـێکدا داوای بەشـدارییان لـێ کـردووم، یەکـەم شـت داوای دەقـم کـردووە، گوتوومـە دەقەکـەم بدەنـێ، یـەک شەویشـم بەسـە، خـوای دەکـرد هـەزار پەڕیـش دەبـوو، دەیخوێنمـەوە، بەدڵـم بـوو، ڕازی دەبـم، بەدڵـم نەبـوو، نایکـەم، زۆر دەقیشـم ڕەت کردووەتـەوە کـە بەدڵـم نەبـووە.

ڕامـان: ئـەو شـانۆگەریانەی تـۆ کارت لەسـەریان کـردووە، گوتـت سـێ هەفتـە نمایـش کـراون، هۆکارەکـەی بۆچـی دەگەڕێتـەوە؟

نـەوزاد مەجیـد: ئـەو شـانۆگەرییانەی مـن کردوومـن، بـە لانـی کەمـەوە سـێ حەفتـە بـەردەوام بـوون، هونـەری ئەمـە بـۆ هەڵبژاردنـی دەقەکـە دەگەڕێتـەوە، بـۆ نموونـە، «کێـچ» شـانۆیەکی کۆمیدییـە، باسـێکی کۆمەڵایەتییـە، «شـایی خوێنـاوی»یـش هەمـان شـت، واتـە «شـایی خوێنـاوی» ئـەوەی لۆرکا، ئەگـەر بکرایـە حەفتەیەکـی دیکـەش بـەردەوام دەبـوو، بـەڵام ئەکتەرەکانـم هیـلاک بووبـوون، هەروەهـا کاوەی ئاسنگەر، عەلـی توانا، «شـێخی تەپلە ڕەش»ی

نووسی، ئەویش من دەرمهێنا، ئەگەرچی تووشی کۆمەڵێک کێشە بووین.

ڕامان: کێشە و گرفتەکان چی بوون ئێوە تووشی بووبوون؟

نەوزاد مەجید: ڕەئووف یەحیا کە دەوری سەرەکیی دەبینی، دەوری شێخەکەی دەبینی، لە مزگەوتی گەورەوە بە شمشێرەوە بە دوایدا دەگەڕان، بۆ ئێوارە ڕەئووف یەحیا بۆ ئەوەی دەورەکەی ببینێ نەهات، خۆی دەبوو ئێمە پێش سەعات چوار لەوێ بین.

ڕامان: بۆچی ڕەئووف یەحیا نەهاتبوو؟

نەوزاد مەجید: لە کاتی نمایشەکە نەهات.

ڕامان: دەزانم نەهات، بەڵام بۆچی لە نمایشی شێخی تەپلەڕەش نەهات؟

نەوزاد مەجید: ئێمە پەراوەمان کردبوو، پێشتر نمایشمان کردبوو، بەڵام هەندێک لە دەروێشەکان بە شتێکی ئایینییان نەزانیوە، بۆیە پۆستەرەکانیان دڕاندبوو، مەرەکەبیان پێدا کردبوون، چووبوون ڕەئووف یەحیا بگرن، ئەویش خۆی شاردبووەوە، بۆ ئێوارێ کە پێویستە بێت دەورەکە ببینێ، دواکەوت، نیو سەعات، سێ چارەگ دواکەوت.

ڕامان: بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشاییەو بینینی دەورەکەی ئەو چیت کرد، چۆن چارەسەرت کرد؟

نەوزاد مەجید: ناچار خۆم جلەکانی ئەوم لەبەر کرد، چونکە من وەک دەرهێنەرێک هەموو دەورەکانم لەبەر بوو، دوای ئەوەی سێ چارەک، یان ساعەتێک تێپەڕی، ڕەئووف یەحیا هات، هیچ قسەم نەکرد، گلەییشم لێی نەکرد، گوتم دەورەکەت دەبینی، یان من ببینم! تۆزێک وەستا و گوتی دەورەکەم دەبینم، ئەوەبوو جلەکانم داکەند و کردمە بەری، تەها خەلیل میکیاجەکەی بۆ کرد، ئاخر ئەویش لەگەڵمان بەشدار بوو، ئیشەکەمان کرد و بینەرێکی زۆری هەبوو.

ڕامان: هۆکاری سەرکەوتنی کارەکەتان دەقەکە، یان ئەکتەرەکان بوو؟

نەوزاد مەجید: یەکەم دەقەکە باش بوو، دووهەم ئەو ڕووداوەی کە بەسەری هاتبوو، خەڵک دەیپرسی بۆ ئەو پۆستەرە دڕاوە، بۆ ئەو پۆستەرانە مەرەکەبیان پێدا کراوە؟ واتە ئەمە وای کردبوو سەرنجی بینەران بەلای خۆیدا ڕابکێشێ، بەمە حەز و ئارەزوویەکی پەیدا کردبوو.

ڕامان: تۆ کە ئەو دەقەت وەرگرت، هیچ دەستکاریت نەکرد؟

نەوزاد مەجید: نەخێر، ڕێک وەک خۆی کارم لەسەر کرد، بەڵام کە شتێکم بویستایە بە عەلی توانام دەگوت، چونکە خۆی لەگەڵمان بوو.

ڕامان: ئەویش لەگەڵتان تەمسیلی دەکرد؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، کارەکەمان نزیک بوو لەوەی سەباح عەبدولڕەحمان کە لە هەولێر کردی.

ڕامان: ئەوەی بە ناوی «فاڵچی» کردی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، فاڵچی، تۆزێک لەوەوە نزیک بوو، بەڵام ئەم سەرەکیتر بوو، درێژ بوو، سەعات و نیوێک زیاتر بوو، بۆ دوو سەعات دەچوو.

ڕامان: ئەو سەعات و نیوە، یان دوو سەعاتە بە یەک نەفەس کرا، پشووی تێدا نەبوو؟

نەوزاد مەجید: پشوو لە نێوان بەشەکاندا هەبوو، دیمەنی یەکەم و دووەم، کە دە دەقە بۆ دوازدە دەقە، هەر ئەوەندە دەبوو.

ڕامان: لەو ماوەیەدا دیکۆرتان دەگۆڕی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، دیکۆرگۆڕین هەبوو.

ڕامان: جەلیل زەنگەنە کە شیرین و فەرهادی دەرهێنا، نمایشەکە زۆر دووروودرێژ بوو، بەڵام ماوەیەکی بۆ پشوودان تەرخان کردبوو.. تۆ ئەو دەقەت دەرهێنا کە عەلی توانا نووسیبووی، باشە هەر ئەو دەقەی نووسی، یان پێشتر دەقی تریشی نووسیبوو؟

نەوزاد مەجید: هەر ئەوەی نووسی، کورتەچیرۆکی دیکەی نووسیوە، بەڵام نەکراوە بە شانۆگەری، لەم دواییەشدا لە زۆربەی ئیشەکانی حسێن میسری، خۆی و خێزانی بەشدارییان کرد.

ڕامان: دیومن، دەوریان هەبوو.. ئەی بە ڕای تۆ نووسینی دەقی خۆماڵی بۆچی ئاوا کز و سستە، خەڵک کەمتر ڕوو دەکاتە نووسینی دەقی خۆماڵی، یان هەر نانووسرێت؟

نەوزاد مەجید: ناتوانم بڵێم خەڵک کەمتر ڕووی تێ دەکات، بەڵام وەڵامی کزییەکە دەدەمەوە، لەگەڵ ڕێزمدا بۆ هەموو نووسەرەکان، کە دەقێک دەست پێ دەکات، ئەگەرچی زانیاریی لە بارەی شانۆ، یان سینەما نییە، بۆیە وەک خۆیشی بینووسیایە، هونەرمەندێک هەر دەیگۆڕێ، ئەو نووسەرە لە کوێ تاقەتی چوو، زۆر بەخێرایی کۆتایی پێ دەهێنێت.

ڕامان: دیارە ئەو کەسە نووسەرێکی باشی شانۆ نییە، بەسەرییەوە مشەخۆرە، ئەگینا چۆن کە تاقەتی چوو، کۆتایی پێ دەهێنێت؟

نەوزاد مەجید: هەر نووسەرێک دەبێ بزانێ هەموو دەقێک دەبێ بە سێ قۆناغدا بڕوات، قۆناغی یەکەم پێشەکی پێ دەڵێن، زانستییەکەی ئەمەیە، پێشەکی، واتە شتێک دەڵێی و بینەر لێت تێ دەگات، ئەوجا لەم پێشەکییەوە کێشەیەک پەیدا دەبێت، بۆیە شانۆنامەکان هەمیشە سێ بەشن؛ پێشەکی (مقدمة)، کێشە (مشكلة)، چارەسەر (حل). نووسەرەکانی ئێمە بەو سێ قۆناغەدا نەدەڕۆیشتن، لە شوێنێکدا تەواویان دەکرد، لەلایەکی دی نووسەری شانۆیی ئێمە ژمارەیان کەمە، شارەزاییان نییە، حەزی لێ ناکەن، ئەو گرفتە بۆ نووسەرەکانمان دەگەڕێتەوە، ئەگینا ئەگەر نووسەر هەبێ، ئەوە زۆر کەس هەن چارەسەری بکەن.

ڕامان: حاجی مەکی بۆ دەق نووسین زوو دەهاتە دەست و بەلایەوە ئاسان بوو؟

نەوزاد مەجید: مەکی عەبدوڵڵا زۆر حەزی لە ئیش دەکرد، دەقەکانیشی زۆرتر بۆ من دەهێنا پێداچوونەوەیان بۆ بکەم، ئەگەر ئیشیشیان لەگەڵ بکەم باشتر. یەکێک لەو ئیشانەی کە هێنای «بەرد لەجێی خۆی سەنگینە» بوو، من ئەوەی توانیم کارم تێدا کرد، بە خۆیشمەوە نەوەستام، پێوەندیم بە (نووری وەشتی)یەوە کرد، ئاخر ئەویش دەستی نووسینی هەبوو، بەویشەوە نەوەستام، دڵشاد مەریوانی، هاوین بوو، سێ چوار شەو، بەو هاوینە لە سەربان بە یەکەوە نووستووین و پێداچوونەوەمان بۆ ئەو دەقە کرد، تا بوو بەو «بەرد لەجێی خۆی سەنگینە» و پێشکەش کرا، کە دەقێکی خراپ نەبوو.

ڕامان: بەڕای تۆ، ئێمە بۆچی شانۆنووسمان نییە، یان ژمارەیان زۆر کەمە؟

نەوزاد مەجید: دەق ئەوە نییە بینووسی و بڵێی تەواو بوو، دەبێ بیدەی بە زانا و نەزان، مەرج نییە هەر زانا بێت، لەوانەیە لەم نەزانە زۆر شت فێر بیت، حەز دەکەم لێرەدا باسی شتێک بکەم، هەر ئەو (بەهنام میخائیل)ەی باسمان کرد، دەیگوت کە دەرهێنان بۆ دەقێک دەکەی، چاوەڕێ مەکە ڕەخنەگرێکی گەورە بێت ڕەخنەت لێ بگرێ، لە درزی پەردەوە بێ، یان لە هەر کوێیەک سەیر بکە، بە کرێکارەکانی

هۆڵەکە بڵێ لەلای پیرێژن و پیرەمێرد و نەخوێندەوارەکان جێگایەکت بۆ بگرن.

ڕامان: مەبەستی لەوانەیە کە گوێیان گرانە.

نەوزاد مەجید: ئا، لەوێ دابنیشە، گوێ لە ڕەخنەی ئەوان بگرە، ڕەخنەکانی ئەوان زۆر لە ڕەخنەی ڕەخنەگرەکان گرنگترە، لەوانەیە ڕەخنەگرەکان حەز نەکەن، یان ڕقیان لێت بێت، بەڵام ئەو ئینسانێکی سادەیە و ڕەخنەکەت پێ دەڵێ. لێرە مەبەستم چییە، هەر کەسێک کە شتێک دەنووسێ، یەکسەر خۆی قەناعەتی پێ نەکات، بیدا بە خەڵکیش، ئەگەر بەهەڵەیش پێی بڵێن، هەر پێویستە گوێی لێ بگیرێ، مەسەلەیەکی خۆیشمان هەیە دەڵێ قسە لە شێت، یان لە منداڵی ببیستە!

ڕامان: ئاخر قسەکانیان هەڵقوڵاوی ناخی دڵ و قەناعەت و پاکیی خۆیانە.

نەوزاد مەجید: هی پاکی خۆیەتی، شێتەکەش هەمان شت، ئەو ڕەخنانەی کە مامۆستاکەم پێی گوتم لەناو بینەراندا دابنیشم گوێ لە قسەی ئەوان بگرم، نەک ڕەخنەگرێکی گەورە، دیارە مەبەستی ئەوە نەبووە کە هەر گوێی لێ نەگرم، دەڵێ ئەوەش دەبێ حیسابی بۆ بکەی، چونکە ئەوەی ئەو دەیزانێ ڕەخنەگرەکە نایزانێ.

ڕامان: دوایی وا ڕێک کەوتووە ئەوانەی دەقی شانۆییان نووسیوە، زۆربەیان لە دەرهێنەرەکان نزیک بوون، یان هەر خۆیان دەرهێنەر بوون، وەکوو ئیبراهیم جەلال، کە یەکێکە لەوانەی خۆی ئیشی لە دەقەکاندا کردووە، بەتایبەتی دەقی کەلەپووری، ئەو دەقانەی هێناوە و سوودی لێ کردوون. جەلیل قەیسی کە نووسەرێکی گەورەی شانۆیە، زۆر هاوڕێی سامی عەبدولحەمید و ئیبراهیم جەلال و سامی محەمەد و ئەوانە بوو، هەموو جارێ بە منی دەگوت شانۆ یەک دێڕ دیالۆگی زیاد قبووڵ ناکات، هەروەها دەیگوت من کە دەمنووسی لەگەڵ ئەمانە زۆر تێکەڵ دەبووم و سوودم لە بیروڕایان وەرگرت، بۆیە ئەو دەقانەی من لەناو شانۆی عێراقی جێی خۆیان کردبووەوە.

نەوزاد مەجید: تەنانەت بۆ دەقە بیانییەکانی جیهانیش، بۆ نموونە شەکسپیر هەر خۆی بە منداڵی لەسەر شانۆ ئیشی کردووە و دەوری بینیوە، باوکی بووە، کێ بووە، لەسەر شانۆ ئیشی کردووە، ئەویش لەگەڵیدا بووە، بۆیە دەقەکانی مورکێکی جیهانییان وەرگرتووە، چونکە هەموو تایبەتمەندییەکانی شانۆی دەزانی.

ڕامان: (سمکۆ ناکام)ی لای خۆشمان لەگەڵ شانۆکارەکان تێکەڵ بوو، بۆیە (خولەی چەخماخە) و (ڕەجەب و پیاوخۆران) و دەقەکانی جوان بوون.. بێجگە لەوەی باسی پەیمانگە و بزاڤی هونەریی بەغدامان کرد، ئێستا باسی ئەوە بکە تۆ لە چەند تیپدا بەشداریت کردووە کە مۆڵەتیان بۆ وەرگیرابێت و خۆت تێیاندا ئەندام، یان ئەندامی دەستەی بەڕێوەبردن بووبی، ئیشتان تێیاندا کردبێت؟ بێجگە لە کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی کە پێشتر باست کرد، کە یەکەم تیپ بووە و مۆڵەتتان بۆ وەرگرتووە؟

نەوزاد مەجید: من وەک ئەوەی لەبیرم مابێ، یەکیان «تیپی ئاشتی»، ئەوەی عەباس ژاژڵەیی بووە، تیپی «سەندیکای کرێکارانی سلێمانی»، کە مەکی عەبدوڵڵا و ئەوان بەڕێوەیان دەبرد، تیپی «ئەزموونگەری» کە کۆمەڵێک گەنجی ئەکادیمی بوون و تازە دەرچووبوون.

ڕامان: مەبەستت شەماڵ عومەر و نیگار

حەسیب و ئەوانە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، لەگەڵ ئەوانە، بۆخۆم چووم ناوی خۆم داونەتێ.

ڕامان: ئەوە زانیمان بەهۆی باوەڕنامەکەتەوە ناوی خۆت پێیان داوە، بەڵام لەناو ئیشکردندا، تیپێک کە خۆت ئیشت تێدا کردبێ، تەنیا کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی بوو؟

نەوزاد مەجید: ئا، کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی، لە تیپی شانۆی ئەحمەد سالاریشدا من یەکێک لە ئەندامەکان بووم.

ڕامان: ئەندامی چالاکی ئەو تیپە بووی و ئیشت تێدا کردووە؟

نەوزاد مەجید: ئەندامی لیژنەی کارگێڕی بووم، بۆ ئەوەی مۆڵەتەکەی پێ بدرێ.

ڕامان: تەنیا ئەو سوودەیان لە بڕوانامەکەت کردووە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، وەکوو گوتم دەبوو دوو کەسی تێدا بووایە خاوەنی بڕوانامەی هونەری بن، ئەوجا مۆڵەتی تیپەکان دەدرا.

ڕامان: ئەوە ڕاستە، ساڵانی زوو وابوو.. باسی ئەو تیپەی حاجی مەکی عەبدوڵڵا کرد، کە تۆ دەورت لەگەڵیدا دیوە و ئیشت لەگەڵ کردووە، باسی ئەو لایەنەشمان بۆ بکە، ئەمەش وێستگەیەکە لە ژیانتدا.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، ڕاستییەکەی ئیشکردن لەگەڵ حاجی مەکی عەبدوڵڵا خۆش و ناخۆش بوو، من یەکێکم لەو کەسانەی دڵان بە حاجی مەکی عەبدوڵڵادا دەنێم، مەسەلەیەکی کوردی خۆمان هەیە دەڵێ: «فەرموو لەو عەرزە گێزەرێک دەربێنە»، بە حاجی مەکی عەبدوڵڵات بگوتایە دەری دەهێنا.

ڕامان: بەڵام بیستوومە خۆی بە دەقەوە نەدەبەستەوە؟

نەوزاد مەجید: تۆزێک لە دەور لەبەرکردندا قورس بوو، یان خۆی فێر بووبوو لە خۆیەوە قسە بکات، ئەگەر ئازادیت دابایە حاجی مەکی و بتگوتبا دەورەکە ئەمەیە، قسە و دیالۆگت پێ نەبڕیبایەوە، هەر نەیدەبڕییەوە، قسەی خۆشیشی دەکرد، کە بینەران حەزیان لێ بێت، بەڵام کە دێڕێکت بۆ دەستنیشان دەکرد، تۆزێک بە لایەوە قورس بوو.

ڕامان: پێت خۆش بوو ئیشی لەگەڵدا بکەی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، کارەکتەرێکی خۆشەویست بوو، لەو ماوەیەدا هەر ئیشێک بکرایە حاجی مەکی عەبدوڵڵای تێدا بووایە، خەڵک لەلای خۆش بوو، بە قسەکانی، بە بۆدییەکەی خۆی، ئەمانە هەموو دەوریان لە سەرکەوتنی ئیشەکانیدا هەبوو، زۆریش ئیشی دەکرد، یەکێک بوو لەو کەسانەی دەیتوانی زۆر ئیشی کارگێڕی بۆ خۆی بکا. من لەو بڕوایەدام ئەو مۆڵەتی (مەم و زین)ەمان کە ڕەزامەندی لەسەر نەدرا، بدرایە بە حاجی مەکی عەبدوڵڵا مۆڵەتی بۆ وەردەگرت، بۆیە دەڵێم پێت بوتایە گێزەرێک لەو عەرزە دەربێنە، بۆتی دەردێنا!

ڕامان: ئاخر لابەلا نەختێک پارەی دەدایە ئەوانەی کە ئیشی پێ بوون.

نەوزاد مەجید: هەر ئەوە، یەکەم بە هەزەلیات و قسەی خۆش، دووەم بە پارە، سێیەم بە دیاری، بە هەموو شتێک قەناعەتی پێ دەکردن، پشتی ئۆتۆمبێلەکەی پڕ دەکرد لە دیاری، بۆیە مۆڵەتی هەر دەقێکیان دەدایە.

ڕامان: لەم بارەوە هیچت لەلایە بۆمانی بگێڕیتەوە؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، با شتێکی ساکارت بۆ بگێڕمەوە، کە خۆم لێم دی، تەمسیلێکمان کرد، دەرهێنەرێکی تەلەڤزیۆنی کەرکووک عادل

عەبدوڵڵای ناو بوو، دەیویست ئەو ببێت بە دەرهێنەری ئیشەکەی، هەستاین چووین بۆ بەغدا، منیشیان لەگەڵدا بووم، عادل عەبدوڵڵا گوتی حاجی تۆزێک لێرە دانیشە، من دەچم بودجە و شریتی بەتاڵ بۆ کامێراکەم دەهێنم، کە چوو کارتۆنێک فیلمی هێنا، بەڵام فیلمەکان تەنیا جارێک بەکار هاتبوون و شتیان لەسەر تۆمار کرابوو. حاجی پێی گوت ئەوجا تۆ دانیشە، ئەوی دانیشاند، چووە ژوورێک یەک کارتۆن شریتی لۆکی هێنا، بۆیە دەڵێم دەیتوانی هەموو شتێ بکا.

ڕامان: ئەوەش لێزانین و سەلیقەی دەوێ؟

نەوزاد مەجید: سیحرێک لە قسەکردنیدا هەبوو، قەناعەتی بە خەڵکەکە دەکرد، توخمێکی قەناعەتی زۆر بەهێزی هەبوو، ئەگەر بودجەی ئیشێک من بمکردایە، تێچووەکەی سەد هەزار دینار بووایە، ئەو بچووایە دەیکرد بە دوو سەد هەزار، ئەو هەموو شتێکی پێ دەکرا.

ڕامان: یارمەتیدانی حاجی مەکی لەلای تۆ تەنیا لە سنووری دەقەکە بوو، یان لە چیتر بوو، چۆن بوو؟

نەوزاد مەجید: زیاتر لە دەقەکە بوو، دوای ئەوەش بەشداری کردنم لە کارەکانی بوو، سێیەمیان دەرهێنان بوو.

ڕامان: تەمسیل کردنتم لەگەڵ حاجی مەکی عەبدوڵڵا بینیوە.

نەوزاد مەجید: لەگەڵیدا هەمە، بەتایبەتی...

ڕامان: لە دراما ڕەش و سپییەکانیدا.

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بەتایبەتی لە ڕەش و سپییەکاندا، تەنانەت لە ڕەنگاوڕەنگەکانیشدا، لە هەندێکیان هەر هەمە، ئەو باوەڕی پێم هەبوو، حەزی دەکرد ئیشی لەگەڵدا بکەم، نەک هەر ئەوە، حەزی دەکرد ئیشی سینەماش بکات، زۆر زەوقی سینەمای هەبوو، گڵۆپێکم هەبوو، ڕۆژێکیان گوتی ئەو گڵۆپە بۆ سینەما زۆر چاکە، گوتم هەر کاتێک پێویستت بوو دەتوانی بیبەی، دەمودەست نەمدایە، گوتم هەرکاتێک پێویستت بوو، ئەوە لەوێیە، بەڵام بەڕاستی ئینسانێکی ئیشکەر بوو، هەرچەندە هەندێ شتی خراپیشی هەبوو.

ڕامان: بەلای تۆوە کارە خراپەکانی چی بوون؟

نەوزاد مەجید: تا ڕادەیەک قورسە باسیان بکەم.

ڕامان: واتە خراپییەکانی هی گوتن نین؟

نەوزاد مەجید: هی گوتنە و هی گوتنیش نییە، لەبەر ئەوەی خۆی نەماوە، ئەوە ئەگەر بمایە هەموویم دەگوت.

ڕامان: ئاخر ئەو ئیشی کردووە، ئێمە ڕەخنە لە ئیشەکانی دەگرین، چونکە هاتووەتە ناو هونەر و کۆمەڵ و بووەتە بەشێک لە مێژووی هونەر و موڵکی خەڵک، بۆیە قسەی لەسەر دەکرێ.

نەوزاد مەجید: حاجی مەکی لە سەرەتاوە کە ئیشێکی دەبوو، زۆر خزمەتی ئەکتەرەکانی دەکرد، هەرچی بیانویستایە بۆی دەکردن، بەڵام کە ئیشەکە تەواو دەبوو، بەتەواوی حەقەکەی خۆیشیانی نەدەدانێ، ئەوە یەکێک لە سیفەتە خراپەکانی بوو، ئیتر بە هەر هۆکارێک بووبێ، لەگەڵ ئەوەش خزمەتی هونەری کوردی کردووە، ئەکتەریشی پێ گەیاندووە، بەڵام ئەوە بوو لە بابەتەکانی نەدەکۆڵییەوە، یەکسەر پێشکەشی دەکرد، متمانەی بە خۆی هەبوو، کە بە قسەکانی بینەر بۆ لای خۆی ڕادەکێشێ و دەیخاتە پێکەنین، ئەویش مەبەستەکەی تەنیا کۆمیدیاکە بوو.

ڕامان: ئیشەکانی ئەو زیاتر لە بواری درامای تەلەڤزیۆنیدا بوو، نەک شانۆ.

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: وەک بزانی هیچ کارێکی شانۆیی کردبوو؟ لە شانۆدا ئیشی کردووە؟

نەوزاد مەجید: نا، کاری شانۆی نەکردووە، من هیچیم نەدیوە.

ڕامان: منیش هیچیم نەدیوە.. دەڵێن حاجی مەکی عەبدوڵڵا زۆر جار کە ڕۆیشتووە بۆ بەغدا هەر لەناو ئۆتۆمبێلدا، لە سلێمانی تا گەیشتووەتە بەغدا دەقی نووسیوە و پێی گەیاندووە بۆ ئەوەی بچێ لەوێ ئیشی تێدا بکەن، شتی وا هەیە؟

نەوزاد مەجید: نا، دەقی نەنووسیوە، بەڵام بیرۆکەی بۆ هاتووە، بیرۆکەی داوە بە چەند کەسێک، بە دەرهێنەر بێ، بە نووسەر بێ، پێیانی گوتووە با شتێک لەم بارەیەوە بنووسین، بابەتەکە وابێ و وابێ، ئێستا «بەرد لە جێی خۆی سەنگینە»، کە بۆ منی هێنا، نیو پەڕیش نەبوو، دانیشتم قسەم لەگەڵدا کرد، دەیگوت ئەمە ئەوەیە و ئەوەیە، شتی پێ بوو، منیش دەمنووسی، لەگەڵ نووری وەشتی و برادەرانی دیکە، وەک پێشتر گوتم (دڵشاد مەریوانی)ش زۆر ئیشی تێدا کرد، بەڕاستی ئەوکات کە خەڵکت بۆ ئیشێکی هونەری بهێنایە، بە گەرموگوڕی بەرەو پیری دەهاتن، بیر لە دەسکەوت و پارە نەدەکرایەوە.

ڕامان: حاجی مەکی خۆی ئەکتەری بۆ دەورەکان هەڵدەبژارد؟

نەوزاد مەجید: نا.

ڕامان: ئەی کێ بۆی هەڵدەبژارد؟

نەوزاد مەجید: زیاتر کە دەقی بۆ من دەهێنا، من دەمخوێندەوە، دوایی لە کەرکووک بووبێ، یان لە بەغدا پێشکەشمان دەکرد، لەم دواییانەدا لە کەرکووک، کە مۆڵەتەکەی دەهاتەوە، لەوێ دەرهێنەرێکی بۆ دادەنرا، بەڵام خۆ دەرهێنەرەکە نەدەهات لێرە پەراوە و ڕاهێنان بە ئەکتەرەکان بکات، مانگێک دوو مانگ لێرە دابنیشێ، دەبوایە یەکێک لێرە ئامادەی بکردایە، ئیشەکان بۆ (ناسر حەسەن)یش هەروا بوو، کە لە بەغدا بوو، ئەگەر لێرە ئیشێکیان بە من بسپێردرایە، ئەوە بۆم جێبەجێ دەکرد. ئیشێکم هەیە، دەوری سەرەکیشم تێدا بینی، دەوری (کەمال)م تێدا بینی.

ڕامان: ناسر حەسەن ئیشی لە «ژاڵە»دا کرد، دەنگ و سەدای باشی هەبوو.

نەوزاد مەجید: نا، «ژاڵە»مان بۆ ئامادە کرد، من دوو ئیشم بۆ کردووە، لێرە ئامادەمان کردوون و هەواڵمان بۆیان دەنارد و دەمانگوت ناسر حەسەن، عادل عەبدوڵڵا، کارەکان ئامادەن فەرموون، تەنانەت جلوبەرگ، شوێن، دیکۆر، هەموویمان بۆ ئامادە دەکردن، چونکە ئەوان کە دەهاتن کاتەکەیان دە ڕۆژ بۆ پازدە ڕۆژ بوو، دەبووایە دوای ئەو ماوەیە بگەڕێنەوە، تۆ دەبوو ئەو دەقەت لە دە ڕۆژ، یان پازدە ڕۆژدا تەواو بکردایە، ئیتر شریتە تۆمارکراوەکانیان لەگەڵ خۆیان دەبرد بۆ ئەوێ و لەوێ مۆنتاژیان دەکرد.

ڕامان: ئەو کارەی دەوری (کەمال)ت تێدا بینی ناوی چی بوو؟

نەوزاد مەجید: ئەوە (بەرد لە جێی خۆی سەنگینە) بوو، دەرهێنانی من بوو، بەڵام کە بۆ تەلەڤزیۆن تۆمار کرا، من ئامادەم کرد و ناسر حەسەن بۆ تەلەڤزیۆن دەری هێنا.

ڕامان: پێت نەوتم کێ ئەکتەرەکانی بۆ حاجی مەکی هەڵدەبژارد؟

نەوزاد مەجید: ئەکتەرەکان زیاتر ئەوانەی من ناسیومن، ئەوانەم هەڵبژاردووە، ئەوەی ئەویش کە داوای دەکردن و دەیگوت با فڵان و فیساری تێدا بێ، سەیرم دەکرد ئەگەر باش بووایە، دەمگوت قەی چی دەکا، با ئەوانیشی تێدا بێ.

ڕامان: هەندێک جار گۆرانیبێژی وەک حەمەی نێرگز، سەلاح مەجید و ئەوانەی دەهێنا، جار بە جار دەوریشیان دەگێڕا، بە تایبەتی دەوری سەرخۆش، یان لەنێو مەیخانە گۆرانی دەڵێن، گۆرانیی نازم غەزالی دەڵێن، جارێک حاجی مەکی هات لە مووزەی ئیتنۆگرافی فۆلکلۆری سەردانی کردین، ئاخر برازاکەشی لەلامان بوو، ناوی بێستوون بوو، کە باوکی عەبدولقادر بە قالە قرمز ناسرا بوو.

نەوزاد مەجید: ئەویش عەمری خوای کرد.

ڕامان: بەڵێ، بە داخەوە ئەویش لە دەرەوەی وڵات عەمری خوای کرد، هونەرمەندێکی شێوەکاری باش بوو. جارێک پرسیاری ئەوەم لە حاجی مەکی کرد، گوتم لەو تەمسیلییەدا ڕووبەڕووی ئەو شەقاوانە بوویتەوە، پێیانت گوت با هەڵنەستم بۆتان، ئاوا و ئاواتان لێ بکەم، دەسکی تەختەکەی لەسەری دانیشتبووی شکا. حاجی مەکی گوتی ئەوە هەر بە ڕاستی کە دەستم دایە شکا. گوتی من ویستم بیانترسێنم، بە یەکێکیانم گوت بێدەنگ بە و قسەی زیاد نەکەی، ئاوام کرد دەسکی تەختەکە بە دەستمەوە هات، بەم جۆرە ئەم پیاوە کاتی خۆی ئەوانەی هێنابوو.

نەوزاد مەجید: ئەو کاتە ئەوانە هەموویان لە سەندیکای کرێکاران بوون.

ڕامان: هونەرمەندان: سەلاح مەجید و حەمەی نێرگز لە سەندیکای کرێکاران بوون؟

نەوزاد مەجید: حەمەی نێرگز نا، لەوانەیە ئەوی بۆ دەنگەکەی و گۆرانییەکەی هێنابێت.

ڕامان: تەنیا لەبەر دەنگەکەی بووە، ئەی بەهرەی نواندنیان هەبوو؟

نەوزاد مەجید: زۆربەی ئەوانەی دەیهێنان لە سەندیکای کرێکاران ئیشیان دەکرد، کارمەندی ئەوێ بوون.

ڕامان: یان کەسێکی وەک (سەلاح چاوشین)ی بۆ تەمسیلەکانی دەهێنا.

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: ئەی دەوری ئافرەتەکان چۆن بوو؟ ئەوانەی پیاو بوون و دەوری ئافرەتیان دەگێڕا، یەکێکیان عومەر چاوشین (باجی مەنیج) و ئەوانی دی بوون، ئەوانەی چۆن دەهێنا؟

نەوزاد مەجید: عومەر چاوشین پێوەندی بەوەوە نەبوو، لای من عومەر چاوشین بەڕاستی یەکێکە لە هونەرمەندە هەرەبەرزەکان، نەک هەر بۆ نواندن، بەڵکوو بۆ ئیشی هونەریی دیکەش، بۆ نموونە دیکۆرێکت بدایەتێ، لە شەو و ڕۆژێکدا، تەنیا پێت بوتایە چۆنت دەوێ، دەڵێی لە مێشکیدا پیاسەی کردووە، وەک خۆی ئەوەی بۆ دادەنای، لە جلوبەرگدا، لە دانانی شتومەکی ئیکسسواراتدا، بەڕاستی هونەرمەندێکی داهێنەر بوو.

ڕامان: لە کارکردنت لەگەڵیدا چیت لێ دیوە سەرنجی ڕاکێشابێت؟

نەوزاد مەجید: لە «پیسکەی تەڕپیر»دا دەرهێنەر پێی نەگوتووە، من لەگەڵ دەرهێنەر، یاریدەری ئەحمەد سالار بووم، کە (فێست) سەر و کڵاوە ژنانەکەی، جگەرەیەکی خستبووە ناوی، بەلامەوە جوانترین شت بوو کە دەریهێنا، ئەمە داهێنانی خۆی بوو. ئەکتەر دەبێ داهێنانی خۆی بەکار بێنێت، هەر ئەوە نییە کە دەرهێنەر پێی بڵێ وا بکە و وا بکە، خۆیشی دەبێ

داهێنانی هەبێت، ئەو یەکێکە لەو کەسانەی کە داهێنانی هەبوو، شتی دەزانی و زۆریش ئیشکەر بوو.

ڕامان: ئەو کاتە سوودی زۆرتان لێ کرد؟

نەوزاد مەجید: زۆریش، ئێستا هەرچی ئەکتەرێکی جیهانییە بیهێنی، لەم سلێمانییە دەوری ئەو پیرێژنەی بدەیتێ، ئیمکان نییە وەکوو ئەو بیبینێ، لە خۆیشم پرسی، گوتم ئەوە چۆن ئەو دەورە ئاوا دەبینی؟ گوتی ئەوەندەم چاودێری دایکم کردووە، دایکم ئەوەندە مەینەتی بەسەر هاتووە، کە گریاوە و تووڕە بووە، کە براکەم کوژراوە، ئاخر برایەکی عەلی ناو بوو، ئەوە کوژرا، هەموو ئەوانەم لە دایکمەوە وەرگرتووە، جگەرەکەی و...

ڕامان: کوژرانی براکەی سیاسی بوو، لە سیاسەت ئیشی دەکرد؟

نەوزاد مەجید: باوەڕ ناکەم.

ڕامان: باسێکی ئەو پیاوانەم بۆ بکە وەکوو ڕەئووف یەحیا و تەها خەلیل و عومەر چاوشین کە لە ڕووی ناچارییەوە دەوری ئافرەتیان گێڕاوە.

نەوزاد مەجید: بەڵێ.

ڕامان: ڕەئووف یەحیا، کاوە ئەحمەد میرزا ئەو دەورەیان دیوە، تۆ کێی ترت لەو پیاوانە لەبیرە بۆ ئەوەی ناوی ئەوانیش لەبیر نەکرێن و حەقی خۆیان وەربگرن؟

نەوزاد مەجید: کوڕێکی ترمان هەیە هەر لە تەمسیلەکەی من، لە «کێچ»دا، (حەمەی حاجی فەتاح)ی ناو بوو، خواردنگەیەکیان بەناوی سلێمانی هەبوو، ئێستاش خواردنەگەکەی لە ئەسحابە سپی ماوە، ئەویش ئەو دەوری ژنانەی بینی، من یەک شت بۆ ئافرەتان دەڵێم، ئەو ڕۆژگارە وا بووە، بەڵام خەتای هونەرمەندانی پیاویشی تێدا بوو کە نەدەهاتنە پێشەوە.

ڕامان: خەتای هونەرمەندەکان چی بوو کە ئافرەت نەدەهاتنە پێش؟

نەوزاد مەجید: من تەمسیلی «شایی خوێناوی» و تەمسیلەکانی دیکەم کە کرد، لەپێشدا لە ماڵی خۆمەوە دەستم پێ کرد، (سەبیحە ئیسماعیل)ی هاوسەرم هێنا، خوشکەکەی و خزمێکی خۆمم بانگ کرد، بۆیە کە دەچووم بۆ لای هەر کەسێک دەمگوت پێویستمان بە خوشکەکەتە، یان وەرە بەشداریمان لەگەڵدا بکە، ڕەتی نەدەکردەوە، باشترین نموونە بۆ ئەمە «شایی خوێناوی»یە کە ئێستاش دەلیلەکەی ماوە، زیاد لە ١٢ ئافرەتی تێدایە کە بەشدارییان تێدا کردووە.

ڕامان: بۆچی سەرەتا خەڵک تۆزێک سڵی دەکردەوە کچ و خوشک و هاوسەریان بنێرن؟

نەوزاد مەجید: سڵی لە دەمی خەڵکەکە و لە هونەرمەندەکان دەکردەوە، بەڵام کە زانییان شتەکە ئاساییە، من کەسوکاری خۆم بردووە، ئەوجا دەیانگوت قەی چی دەکات، با ئەویشتان لەگەڵ بێت، بۆیە دەڵێم خەتای خۆمانی تێدایە.

ڕامان: دوای ئەوە، کە داواتان دەکرد بێن لەگەڵتان ئیش بکەن، کەسوکاری ئەو ئافرەتانە متمانەیان بە ئێوە دەکرد؟

نەوزاد مەجید: ئەی چۆن، هەر بۆ ئەمە، با شتێکی دیکەت بۆ باس بکەم.

ڕامان: بەڵێ، پێم خۆشە باسی بکە.

نەوزاد مەجید: هونەرمەندێک هەیە ناوی گێسیایە، تەمسیلێکم دەکرد.

ڕامان: ناوی باوکی چییە؟

نەوزاد مەجید: هەر گێسیا نووسراوە، بمبوورن ناوی تەمسیلەکان ئەوەندە زۆرن، ناوی ئەکتەرەکانم لەبیر دەچێ، یان ناوێرم ناو بڵێم، نەوەکا تێکەڵی بکەم، بۆیە ناو ناڵێم، لە

هۆڵی فارابی لە زانکۆی سلێمانی ئەو دەقەم ئامادە دەکرد، ئەو گێسیایە هات، گوتی حەز دەکەم لە تەمسیلدا بەشداری بکەم، دوو سێ پرۆڤەی ئاساییم پێ کرد و دیالۆگم دایە و خوێندییەوە، سەیرم کرد بەهرەی تێدایە، سەرەتا نەمگوت باشە، گوتم کەسوکارت ئاگادارن تەمسیل دەکەی؟ گوتی نا، بەڵام ئاساییە پێیان بڵێم. گوتم ئاساییە من لەگەڵتدا بێم بۆ ماڵەوە و قسەیان لەگەڵ بکەم؟ گوتی قەی چی دەکات، خۆم چووم بۆ ماڵەکەیان، قسەم لەگەڵ کەسوکاریدا کرد، گوتم ئەوە تەمسیلێکمان هەیە، ژنی من، ژنخوشکم، خزم و کەسوکاری خۆمی تێدایە، بۆ ئەویش حەز دەکەین بەشداریمان لەگەڵ بکات، ئەوانیش پێیان خۆش بووە، بە تایبەتی کە زانیویانە تەمسیلەکە خۆم و ژنم و ژنخوشکم و یەکێکی دیکەی کەسوکارمی تێدایە، دایک و باوکی ئەو کچە متمانەیان دەکرد، گرنگ متمانە بووە.

ڕامان: دەبێ ئەو متمانەیە بەو کەسوکارە بدرێ، کە ئەو ئافرەتە وەکوو کچێکت، خوشکێکت بەشداریت لەگەڵدا دەکات.

نەوزاد مەجید: هەر ئەوەش بوو کە پێم گوتی لە «شایی خوێناوی» دوازدە بۆ سێزدە ئافرەتی تێدا بەشدار بوو، دەلیلی (شایی خوێناوی)یەکەت پێشان دەدەم.

ڕامان: لە کۆندا تەمسیل لە کوردەواریی خۆماندا غەریب بوو، حەزیان پێ نەدەکرد، بە شتێکی جوانیان نەدەزانی.

نەوزاد مەجید: لە بنەڕەتدا شانۆ شتێکی گەورەیە، ئیتر ئەوە ڕۆژگارە، بۆ ڕوون بوونەوەی پەیامەکەی، کاتێکی دەوێ، ئەمە هەر لە وڵاتی ئێمەدا وا نەبووە، دەتوانین بڵێین لە هەموو جیهاندا تا گەیشتوون بە ئیمڕۆیان، ئەم حاڵەتە هەبووە، گرفتی نەبوونی ئافرەت هەر ئەوە نییە، هەموو ساڵێک زیاد لە بیست بۆ بیست و پێنج قوتابی لە کچ و لە کوڕ لە ئەکادیمیا و پەیمانگە دەردەچن، لەو بیست و پێنج کەسە، لەوانەیە پێنجیان لە بوارەکەدا بمێنن، ئەوانی تر کە تەواو دەبن، دەچن وەک دەرچوویەک دەبن بە مامۆستا، یان لە وەزیفەیەکدا کار دەکەن، ئەمەش دەبێتە هۆی ئەوەی ئافرەت لە تەمسیلەکانمان، لە شانۆکانماندا کەم بێت، ئەگەر ئەوان بهاتنایە، ئەو کاتە یەکێک لەناو ژمارەیەک ئافرەت هەڵدەبژێردران، نەک تۆ بە هەموو ئافرەتێک، بە هەموو دەموچاوێک، بە هەموو بۆدییەک ڕازی بیت.

ڕامان: لە کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی کێ سەرۆکی بەشی شانۆ بوو؟

نەوزاد مەجید: سەرۆک نا، بەڕێوەبەری هونەریمان هەبوو، کە بەڕێوەبەرە هونەرییەکە، سەرۆکی هەموو بەشەکان بوو.

ڕامان: ئەو بەڕێوەبەرە هونەرییە کێ بوو؟

نەوزاد مەجید: هەموو هەڵبژاردنێک کە ساڵ بە ساڵ دەکرا، ساڵانە یەکێکیان هەڵدەبژارد، من بۆ خۆم لە دامەزراندنییەوە تا سێ ساڵیش بەڕێوەبەری هونەری بووم.

ڕامان: واتە تۆ لە ١٩٦٩ تا ١٩٧٢ بەڕێوەبەری هونەریی کۆمەڵ بووی؟

نەوزاد مەجید: ئا، ئەوجا دوای من، عەلی توانا، دواتر عەبدولی حەمەجوان بوو، پاشان کەسانی دیکە هاتن و بوون بە بەڕێوەبەری هونەری، ئەڵبەتە ئەمە بە هەڵبژاردن بوو، بە وجوودی خۆت، بە حەزی خۆیشت بوو، من ئەو سێ ساڵە کردم، گوتم ئیدی ناتوانم، نەتوانینەکەشم ئەوە بوو ژیانی هاوسەرگیریم پێک هێنا، زەحمەت بوو من شەو و ڕۆژ لەوێ

بم، ماڵ بەجێ بێڵم و خزمەتێکی ماڵەکەم نەکەم، ئیتر هیلاکیش بووبووم.

ڕامان: بە خزمەتەکانت لە کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی ئاسوودەی؟

نەوزاد مەجید: هەرچییەکمان کرد، گرنگ ئەوەیە کۆمەڵ لە ڕۆژی دامەزرانییەوە تاکوو ئێستا هیچ شکستێکی تووش نەبووە و بەردەوامە و ماوە، ئەوەش بە دڵسۆزیی ئەندامەکانی بووە، گرینگترینیان ئەوە بوو عەلی توانا و نووری وەشتی توانییان ئەو زەوییە بۆ کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی وەرگرن، ئێستا بیناکەی بە تەنیشت ئێمیرجنسییەکەوەیە.

ڕامان: لە سەفەری پێشوومدا چووم لەو بینایەدا سەردانم کردن، ئەودەم لەگەڵ هونەرمەند عەلی جۆلا گفتوگۆی ڕۆژنامەوانیمان کرد.

نەوزاد مەجید: عەلی توانا، خۆی ئەو زەوییەی بۆ دابین کردین.

ڕامان: ئەو خۆی لە شارەوانی بوو؟

نەوزاد مەجید: لە شارەوانی نەبوو، نووسینگەی کڕین و فرۆشتنی زەویوزاری هەبوو، موعەقیبی تاپۆش بوو، نووری وەشتی کە لە شارەوانی بوو، کارەکەی کرد، بەڵام عەلی توانا تاپۆی کرد. ئاخر ئەمە زۆرە، یەکسەر زەوییەک بۆ کۆمەڵ تەرخان بکرێ و ئەو شانۆ جوانە، ئەو هەموو بینا جوانەی لەسەر دروست بکرێ.

ڕامان: تۆ ئێستایش لەوێ ئەندامی؟

نەوزاد مەجید: بەڵێ، بەڵام ئەندامێکی زۆر چالاک نا، چونکە ناتوانم هەموو ڕۆژێک بچم، ئەوانی دیکەش هەر ناچن، بەڵام دەزانن کە من نەوزاد مەجیدم و خزمەتی کۆمەڵم کردووە، لەوێ وەک هونەرمەندێک کە خزمەتێکی کۆمەڵم کردووە، خۆیشم ئێستا خۆم بە خاوەنی کۆمەڵ دەزانم، واتە بۆ کۆمەڵ چیم پێ بکرێ، داوای چیم لێ بکەن، یان خۆم بزانم چی پێویستە بەبێ یەک و دوو دەیکەم، بە مەرجێک خزمەت بە کۆمەڵ بگەیەنێت، ئەگەر گڵۆپێکیش بگۆڕم، ئەگەر گسکێکیش لێ بدەم هەر بۆ من مایەی شانازییە.

ڕامان: هیچ بیرت لەوە نەکردبووەوە کە لەو ساڵانەی هەڵبژاردن دەکرێ، ببیتە سەرۆکی کۆمەڵی هونەر و وێژەی کوردی؟

نەوزاد مەجید: هەرگیز بیرم لێ نەکردووەتەوە، من تۆزێک لەو بەرپرسیارەتییانە خۆم دوور دەخەمەوە، چونکە کە بەرپرسیارەتییەکەم بوو، لەوانەیە ئیشە هونەرییەکەم بۆ نەکرێ، باشترین نموونە بۆ ئەمە بێنمەوە، من ٤٨ بۆ ٤٩ ساڵ مامۆستا بووم، زۆربەی خزمەتەکەم لە قوتابخانەکاندا بوو، دواهەمینیان قوتابخانەی برایم باڵدار بوو، لێرەوە نزیکە، لای تانکی ئاوەکەوەیە، کە لەلای مزگەوتی (عەلی کەمال)ـە، ڕەنگە خەڵک بزانێ، زیاد لە پازدە بیست ساڵ لەوێ بووم، لەو ماوەی پازدە بیست ساڵەدا، زیاد لە چوار پێنج جار کە بەڕێوەبەرەکەمان ڕۆیشتووە، یان خانەنشین بووە، بۆ بەڕێوەبەریی تەکلیفیان لێ کردووم، من ڕەتم کردووەتەوە و نەمتوانیوە، چونکە زیاتر حەزم دەکرد دەرسەکە بڵێمەوە، ئیتر ئەو بەرپرسیارەتییەی قوتابخانە تۆزێک بۆ من قورس بوو، تەنانەت لە لادێش کە سێ ساڵ لەوێ بووم، هەر بەڕێوەبەریم وەرنەگرتووە.